

สัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

24 ส.ย. 2523

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 29 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร 3921676 3915068

ปริญญาบัตร

ของ

สมสวาท เจริญฤทธิ์

เสนอกรมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สิงหาคม 2522

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยเร็นกรินทรวิโรฒ
ประธานมิตร

บทคัดย่อ
ของ
สมสวาท เจริญฤทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยเร็นกรินทรวิโรฒ ประธานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สิงหาคม 2522
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยเร็นกรินทรวิโรฒ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาลักษณะสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เปรียบเทียบลักษณะสัมพันธ์ภาพของศิษย์เก่า กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และศึกษาทัศนคติของศิษย์เก่าที่มีต่อปัญหาและ แนวทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ คือ ศิษย์เก่า จำนวน 337 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากศิษย์เก่าที่อาศัยหรือ ประกอบอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเนื้อหาของ แบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมตัวของผู้นตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งแบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ ความสนใจในมหาวิทยาลัย การรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย และการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติของศิษย์เก่าที่มีต่อปัญหาและแนวทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพ ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย สถิติที่ใช้ได้แก่ การคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย ทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ $t - test$ และ $F - test$

ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. สัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า อยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง จากการพิจารณาโดยรวมทั้ง 4 ด้าน สัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับต่ำ
2. ศิษย์เก่าที่มีสภาพแวดล้อมส่วนตัวค่อนข้างดี สภาพภาพสมรส ระยะเวลาที่ใกล้สำเร็จ การศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว รายได้ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ต่างกัน มีสัมพันธ์ภาพกับ มหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน แต่ศิษย์เก่าที่มีสภาพแวดล้อมส่วนตัวค่อนข้างดี สภาพภาพของการเป็นนักศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิตยดุษฎีศึกษา การได้รับบริการและความช่วยเหลือ จากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา ต่างกัน มีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนกษัตริย์ที่มีระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยต่างกัน
มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ในทัศนะของกษัตริย์เกา เห็นว่า ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างกษัตริย์เกากับ
มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นเพราะ มหาวิทยาลัยไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญของกษัตริย์เกา
ต่อมหาวิทยาลัย ซึ่งสมควรอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยจะต้องแก้ไข ปรับปรุง และจัดทำเนืองงาน
ให้กษัตริย์เกาได้มีความสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น เช่น จัดหน่วยงานเกี่ยวกับกษัตริย์เกา
ของมหาวิทยาลัย มีบริการต่าง ๆ ให้กับกษัตริย์เกา รวบรวมกับสมาคมกษัตริย์เกา เป็นต้น.

THE RELATIONSHIP BETWEEN ALUMNI OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY,
PRASARNMITR AND THE ALMA MATER

AN ABSTRACT

BY

SOMSAWAT CHARERNRIT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

August 1979

The purposes of this investigation were to study the relationship between the alumni and Srinakharinwirot University, Prasarnmitr, to compare the relationship between the alumni and the alma mater and to study the attitude of the alumni towards the problems and a procedure for improving the relationship between the alumni and the alma mater.

A sample of 337 alumni was randomly selected from those who lived or worked in Bangkok Metropolis. The instrument used in the study was a questionnaire consisted of three parts. Part one was about the respondents' characteristics. Part two concerned the relationship between the alumni and the alma mater which was consisted of four areas : interest in the University, maintenance and propagation of the reputation of the university, services and support obtained from the university and participation in the alumni's activities. Part three involved the problems and procedure for improving the relationship between the alumni and the university. The means, t - test and F - test were employed in data analysis.

The major findings were as follows :

1. The relationship between the alumni and the alma mater was low in the following areas : interest in the university, services and support obtained from the university and participation in alumni's activities. Only the area of maintenance and propagation of the university's reputation was in moderate level. However, when all four areas considered the relationship was in low level.

2. There was no significant difference among the alumni who differed in sex, marital status, duration after graduation, income, and position. The data indicated a significant difference between the alumni who differed in student status, participation in student activities and services and support obtained from the university.

It was also found that the alumni who attended different programs of study differed significantly in the area of services and support obtained from the university but there was no significant difference in the other areas.

3. Regarding the alumni's attitudes, problems of the relationship between the alumni and the university were due to the university's lack of interest in alumni. It is recommended that the university should let the alumni have more opportunities to take part in some of the university roles.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสัปดาห์พิจารณาปัญหานี้นั้นแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

ธีรอนันต์ ธีรอนันต์

ประธาน

ดร. ธีรอนันต์

กรรมการ

ผอ. ธีรอนันต์

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็เพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปฐม นิคมานนท์ และ รองศาสตราจารย์ ฆม ภูมิภากร ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ แนวความคิด ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสามไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้เงินอุดหนุนช่วยเหลือ และให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์ จรุง ปานเจริญ อาจารย์ เสาวรีย์ จันทรเจ็ดศักดิ์ ที่ให้ความเมตตาและช่วยเหลือผู้เขียนตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณยุพา บุษะ คุณเอือนจิต จันจตุรพันธุ์ คุณนิสากร รักศรี คุณศศิธร ชันติวรารากร และคุณจินตนา จินการัตน์ ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล

ซาบซึ้งในพระคุณอย่างที่สุด สำหรับ ความรัก ความห่วงใย และความเสียสละของ พ่อ แม่ ที่มองเห็นความสำคัญในการศึกษาของลูกตลอดมา โดยเฉพาะแม่ผู้ไม่มีโอกาสเห็นความสำเร็จด้านการศึกษาของลูกในครั้งนี้ และซึ่งในความรัก น้ำใจ ความเข้มแข็งของ น้องที่รักทุกคนที่รอคอยความสำเร็จการศึกษาของพี่ในครั้งนี้ด้วยความอดทน

สมสวาท เจริญฤทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ก่านำ	1
ความหมายของการศึกษา	5
ความสำคัญของการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
คำจำกัดความพิเศษ	9
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	12
เอกสารและการวิจัยในประเทศ	12
เอกสารและการวิจัยในประเทศ	21
3 วิธีดำเนินการ	30
กลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	31
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	36
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	44
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย	55
ของศิษย์เก่าจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	55

การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามเพศ	55
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามสถานภาพสมรส	56
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษา ในมหาวิทยาลัย	58
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามสถานภาพการเป็นนิสิตขณะศึกษา	64
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิตินิเทศ ขณะศึกษา	66
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามการได้รับบริการและความช่วยเหลือ จากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา	68
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามระยะเวลาที่ใกล้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยไปแล้ว	70
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามรายได้	73
การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่าจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การงาน	74

การวิเคราะห์ทัศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริม
สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

75

5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

84

บทย่อ

84

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

84

วิธีดำเนินการวิจัย

84

การวิเคราะห์ข้อมูล

85

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

85

อภิปรายผล

90

ข้อเสนอแนะ

105

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

108

บรรณานุกรม

109

ภาคผนวก

116

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับการศึกษา	31
2	แสดงภาควิชาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	35
3	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่างและที่ได้รับกลับมา	43
4	คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	45
5	คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	47
6	คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ด้านการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	49
7	คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมคิษย์เก่า	51
8	คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพแต่ละค่าระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	53
9	สัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่ได้จากคำถามปลายเปิด	54
10	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่าเพศชายและหญิง	55
11	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ระหว่างคิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน	56
12	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของคิษย์เก่า จำแนกตามระดับการศึกษาที่เข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย	58
13	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างคิษย์เก่า ที่มีระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยแตกต่างกัน	60
14	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างคิษย์เก่า ที่มีระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยแตกต่างกันเป็นรายคู่	62

15	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่มีสถานภาพของการเป็นนิสิตขณะศึกษาแตกต่างกัน	64
16	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วมและไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษา	66
17	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่เคยได้รับและไม่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา	68
18	ค่านิยมพื้นฐานของคะแนนสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าจำแนกตามระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว	70
19	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษากลับมาวิทยาลัยไปแล้วเป็นระยะเวลานานแตกต่างกัน	72
20	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่มีรายได้แตกต่างกัน	73
21	การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานแตกต่างกัน	74
22	คะแนนเฉลี่ยและอันดับของทัศนคติของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	76
23	ทัศนคติเพิ่มเติมของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่ได้จากคำถามปลายเปิด	78
24	คะแนนเฉลี่ยและอันดับของทัศนคติของศิษย์เก่าเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	80

- 25 หัตถะเพิ่มเติมของศิษย์เก่าเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพ
ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่ได้จากคำถามปลายเปิด

คำนำ

สถาบันต่าง ๆ ในสังคมย่อมเกิดขึ้นเพื่อช่วยเหลือสร้างสรรค์และรับใช้สังคม แต่การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จตามความต้องการอาศัยการสนับสนุนช่วยเหลือจากสังคมนั้น ๆ ด้วย มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมมีภารกิจด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ แก่สังคมและการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การที่จะให้ภารกิจของมหาวิทยาลัยดำเนินไปด้วยดี มีความเจริญก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายนั้น มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนทั้งด้านการเงิน และปัจจัยอื่น ๆ จากสังคมซึ่งไม่เฉพาะแต่รัฐเท่านั้น หมายรวมถึงศิษย์เก่าและสาธารณชนทั่วไป (ป๋วย อึ๊งภากรณ์ 2519 : 10) ตลอดจนหน่วยงาน องค์กร และสถาบันอื่น ๆ ในสังคมด้วย แต่ความช่วยเหลือสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากรัฐดังกล่าวมานี้ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง จะได้รับในปริมาณมากน้อยเพียงใดนั้น *เฟรด สมิธ โรบี้ (Fred Smith Robie) ได้กล่าวไว้ว่า ย่อมขึ้นอยู่กับศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ มหาวิทยาลัยใดประกอบด้วยศิษย์เก่าที่มีความจงรักภักดี ต่อมหาวิทยาลัย และมีปริมาณศิษย์เก่ามากกว่าก็ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนมากกว่า เพราะศิษย์เก่าเป็นกุญแจสำคัญในการที่จะทำให้มหาวิทยาลัยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากต่าง ๆ จากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากรัฐ (Robie. 1970 : 2134- A)

เฮอร์แมน บี เวลส์ (Herman B Wells) อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยอินดีแอนา (Indiana University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนะแนวทางในการบริหารมหาวิทยาลัยให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จตามความต้องการโดยอาศัยความช่วยเหลือสนับสนุนจากสังคม ไว้ว่า มหาวิทยาลัยต้องยึดถือว่า ศิษย์เก่าเป็นบุคคลสำคัญ เป็นชุมชน ชุมเงิน และทำชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัย ศิษย์เก่าที่มีความจงรักภักดี มีความศรัทธาในมหาวิทยาลัย จะเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดีกลุ่มหนึ่งของมหาวิทยาลัย

มีความเข้าใจในมหาวิทยาลัยดีกว่าบุคคลภายนอก ช่วยปกป้องและประกาศเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย ให้ประชาชนเชื่อถือได้ก็ว่ามหาวิทยาลัยจัดการเอง จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัย จะเลือกสรรศิษย์เก่าให้เข้ามาช่วยในวงงานของมหาวิทยาลัย เวลส์ มีความคิดเห็นว่า หาก มหาวิทยาลัยใดผลิตบัณฑิตไปแล้วแต่บัณฑิตของตนไม่ได้ส่งผลความดีมาตอบสนองให้มหาวิทยาลัยในรูปแบบ ต่าง ๆ แล้ว มหาวิทยาลัยนั้นก็จะกลายเป็นเพียง "ศาลาพักרון" นับวันแต่ละเสื่อมโทรมหรือเจริญก้าวหน้า ไปอย่างเชื่องช้าที่สุด (Wells. 1964 : 241 - 245)

ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญแก่ศิษย์เก่าเป็นอย่างมาก สถาบันอุดมศึกษาถือว่าศิษย์เก่าทุกคนเป็นเจ้าของสถานศึกษา จะต้องรับผิดชอบคอยดูแลช่วยเหลือให้ เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป มหาวิทยาลัยทุกแห่งจะจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าของตนขึ้น และสามารถทำงาน ช่วยเหลือกิจการมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุภรณ์ ศรีพิพล ม.ป.พ. : 30) ศิษย์เก่า จึงจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยเหลือสร้างสรรค้จรรโลงมหาวิทยาลัย สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่า กับมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งจำเป็นและล้นนำผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มาสู่มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย จะดำเนินการทุกวิถีทางที่จะให้ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากบรรดาศิษย์เก่าทั้งหลาย

ในประเทศไทย การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในอดีตต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากรัฐ เป็นหลัก การแสวงหาความช่วยเหลือสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากศิษย์เก่าและแหล่งอื่น ๆ ไม่ได้ได้รับความสนใจอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะรัฐสามารถให้ความช่วยเหลือสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ แต่ในปัจจุบัน การศึกษาทุกระดับได้ขยายไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว เพิ่มภาระรับผิดชอบแก่รัฐ เป็นอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษายุค "พัฒนา" ต้องมีภารกิจเพิ่มขึ้นนอกเหนือจาก การสอน ซึ่งเป็นภารกิจหลักในอดีต นั่นคือต้องมีภารกิจด้านการค้นคว้าวิจัย ทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยมีแผนที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ (ลีปนันท เกตุทัต 2516 : 3) ซึ่งในการที่จะดำเนินการกิจให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง ต้องอาศัยความร่วมมือกันทรัพยากรของมหาวิทยาลัย แต่ในภาวะปัจจุบัน มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งได้รับการ สนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐในขอบเขตจำกัด ไม่พอกับความต้องการที่จะขยายกิจการหรือดำเนินงาน

ของตอนอย่างเต็มที่ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 4 (2520 - 2524) ได้กำหนดนโยบายอย่างแจ่มชัดให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ระดมทรัพยากรจากแหล่งอื่น ๆ มาช่วยในการดำเนินการของสถาบัน ทั้งนี้เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล (ทพวงมหาวิทยาลัย 2519 : 4) จากสภาพการณ์ดังกล่าวมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย เพื่อหวังผลที่จะได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนกันต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากศิษย์เก่าและบุคคลภายนอก การสนับสนุนเหล่านี้จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะดำเนินการและเสริมสร้างพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน (โสภาส ตันพพานิช 2518 : 65)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งของรัฐ ปัจจุบันประกอบด้วย 8 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตประสานมิตร ปทุมวัน บางแสน พิษณุโลก มหาสารคาม สงขลา ยางชุมน้อย และพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อครั้งยังมีฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้ผลิตบัณฑิตออกมาเป็นรุ่นแรก จำนวน 30 คน ในปี พ.ศ. 2497 (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ม.ป.พ. : 1) สถาบันนี้ได้ดำเนินการก้าวหน้าเป็นลำดับจนได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยตราเป็นกฎหมาย ให้ไว้ในวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2517 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 91 ตอนที่ 112 ลงวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2517) และได้ขยายการผลิตบัณฑิตจนถึงระดับปริญญาเอก เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2520 ปรากฏว่ามีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปทั้งสิ้นถึง 52,452 คน แยกเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 51,169 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1,282 คน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ม.ป.พ. : 2 - 4) ในปี พ.ศ. 2500 ได้มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ทางการศึกษาในบรรดาสมาชิก สนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้า ชีวเสถียร และเกียรติคุณของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในทุกด้าน ส่งเสริมระบอบสมาชิก และนิสิตนักศึกษาในด้านสวัสดิการต่าง ๆ แล้วแต่กรณี และร่วมมือกับสมาคม องค์การ หรือสถาบันอื่นใดซึ่งมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมการศึกษาวรรณกรรมและขนบธรรมเนียม (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520 : 5 - 6)

จากรายงานของสมาคมศิษย์เก่า ปรากฏว่า มีศิษย์เก่าสมัครเข้าเป็นสมาชิกเพียง 528 คน ได้ช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัยในระหว่างปี พ.ศ. 2517 ถึงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2520 เป็นจำนวนเงินเพียง 47,840 บาท มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2517 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก่นักเรียน นิสิต และนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาใน มหาวิทยาลัย ให้ความช่วยเหลือทางด้านการสวัสดิการ และดูแลสุขภาพอนามัย (มูลนิธิมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ 2519ก : 2) ปรากฏว่าเมื่อสิ้นสุภปี พ.ศ. 2520 มูลนิธิมีเงินทุนทั้งหมด 728,234.76 บาท ซึ่งนับว่ายังเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณศิษย์เก่าที่จบออกไป จากการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับ "บทบาทของศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการพัฒนาสังคม" ซึ่งสมาคมศิษย์เก่าได้จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 18 - 20 ธันวาคม พ.ศ. 2518 ผลการสัมมนาได้สรุปว่า ศิษย์เก่ายังไม่มียบทบาทต่อสังคม และต่อมหาวิทยาลัยเท่าที่ควรจะเป็น สมควรที่มหาวิทยาลัยจะได้ ปรับปรุงสร้าง เสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยให้ดีขึ้น ตลอดจนพยายามปลูกฝังให้ นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่ามีความรักผูกพันในสถาบันของตนเพื่อจะได้เป็นกำลังช่วยเหลือสนับสนุนมหาวิทยาลัย และสังคมในด้านต่าง ๆ ต่อไป (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2518: 17 - 19)

จากการที่มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องแสวงหาความช่วยเหลือสนับสนุนจากศิษย์เก่าและสังคมเพิ่มขึ้น และการที่ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒยังไม่มียบทบาทต่อสังคมและต่อมหาวิทยาลัยเท่าที่ควร ทั้งกลาวมแล้วข้างต้น จึงทำให้เห็นว่าการศึกษาว่าการที่ศิษย์เก่าห่างเหินไปจากมหาวิทยาลัยนั้นเป็นเพราะอะไร โดยเฉพาะสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งเป็นวิทยาเขต ที่เป็นศูนย์กลางของมหาวิทยาลัยและผลิตบัณฑิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 โดยมุ่งที่จะศึกษาสัมพันธ์ภาพ ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยว่าอยู่ในสภาพใดในปัจจุบัน ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของศิษย์เก่าอย่างไร ตลอดจนมีปัญหาและแนวทางที่จะส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยให้ดีขึ้นได้อย่างไร ซึ่งผลของการศึกษารังนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการที่จะแสวงหาความร่วมมือช่วยเหลือจากศิษย์เก่า และเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงส่งเสริม สัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาลักษณะสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธ์ภาพของศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 4 ด้าน
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของศิษย์เก่าที่มีต่อปัญหาและแนวทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สมมุติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. ศิษย์เก่าหญิงและชายมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
2. ศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
3. ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษากับมหาวิทยาลัยเฉพาะระดับปริญญาตรี เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี กับทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
4. ศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคปกติและนิสิตภาคสมทบมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
5. ศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วมและไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิตินิเทศศึกษามีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
6. ศิษย์เก่าที่เคยได้รับและไม่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย ขณะศึกษามีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน

7. ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้วเป็นระยะเวลาแตกต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
8. ศิษย์เก่าที่มีรายได้ต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
9. ศิษย์เก่าที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และทัศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย จะเป็นประโยชน์สำหรับสมาคมศิษย์เก่าและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรที่จะนำไปประกอบการพิจารณา ปรับปรุง ส่งเสริม สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยให้ดียิ่งขึ้น เพื่อหวังผลในการที่จะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากศิษย์เก่า และยังใช้ผลการศึกษานี้ประกอบการพิจารณาหาแนวทางที่จะแสวงหาความร่วมมือช่วยเหลือจากศิษย์เก่า ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมาย มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ใน 4 ลักษณะคือ
 - 1.1 ความสนใจในมหาวิทยาลัย
 - 1.2 การรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
 - 1.3 การได้รับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย
 - 1.4 การเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า

โดยศึกษาจากพฤติกรรมของศิษย์เก่าที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ แบ่งเป็น

2.1.1.1 หญิง

2.1.1.2 ชาย

2.1.2 สถานภาพสมรส แบ่งเป็น

2.1.2.1 โสด

2.1.2.2 แต่งงาน

2.1.3 ระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย

แบ่งเป็น

2.1.3.1 เฉพาะระดับปริญญาตรี

2.1.3.2 เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี

2.1.3.3 ทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 สถานภาพของการเป็นนิสิตขณะศึกษา แบ่งเป็น

2.1.4.1 นิสิตภาคปกติ

2.1.4.2 นิสิตภาคสมทบ

2.1.5 การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษา แบ่งเป็น

2.1.5.1 มีส่วนร่วม

2.1.5.2 ไม่มีส่วนร่วม

2.1.6 การได้รับการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา

แบ่งเป็น

2.1.6.1 เคยได้รับ

2.1.6.2 ไม่เคยได้รับ

2.1.7 ระยะเวลาที่ไ้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว แบ่งเป็น

2.1.7.1 น้อยกว่า 5 ปี

2.1.7.2 5 – 10 ปี

2.1.7.3 มากกว่า 10 ปี

2.1.8 รายได้ แบ่งเป็น

2.1.8.1 ต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อเดือน

2.1.8.2 ตั้งแต่ 3,000 บาท ขึ้นไปต่อเดือน

2.1.9 ตำแหน่งหน้าที่การงาน แบ่งเป็น

2.1.9.1 ผู้บริหาร

2.1.9.2 ไม่ใช่ผู้บริหาร

2.2 ศักยภาพ ใต้แก่

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย 4 ลักษณะคือ

2.2.1.1 ความสนใจในมหาวิทยาลัย

2.2.1.2 การรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

2.2.1.3 การได้รับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย

2.2.1.4 การเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า

2.2.2 ทักษะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

ในคำต่อไปนี้

2.2.2.1 ปัญหา

2.2.2.2 แนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพ

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

ศิษย์เก่า หมายถึง บุคคลที่เคยเป็นนิสิตภาคปกติ หรือนิสิตภาคสมทบของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป นับจากปีการศึกษา 2497 จนถึงปีการศึกษา 2520 การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะศิษย์เก่าที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

สัมพันธภาพ หมายถึง พฤติกรรมของศิษย์เก่าที่แสดงถึงการติดต่อ สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสัมพันธภาพใน 4 ลักษณะคือ

1. ความสนใจในมหาวิทยาลัย หมายถึง พฤติกรรมของศิษย์เก่าที่แสดงถึงความสนใจ คอยติดตามข่าวสาร กิจกรรม หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย ตลอดจนมีส่วนร่วมหรือให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันต่าง ๆ แก่มหาวิทยาลัย เช่น การติดตามข่าวสารของมหาวิทยาลัย จากสื่อมวลชน การมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นปัจจุบันจัดขึ้น เป็นต้น

2. การรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย หมายถึง พฤติกรรมของศิษย์เก่าที่แสดงถึง การป้องกัน รักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยแก่สาธารณชน เช่น การนำผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยไปเผยแพร่ในวงงานของตน การชี้แจงให้บุคคลอื่นเข้าใจในมหาวิทยาลัยอย่างถูกต้อง เป็นต้น

3. การรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย หมายถึง พฤติกรรมของศิษย์เก่าที่แสดงถึงการได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนจากมหาวิทยาลัย จากการจัดบริการของมหาวิทยาลัย หรือจากการติดต่อขอความช่วยเหลือจากศิษย์เก่าโดยตรง เช่น การขอไว้สถานที่ของมหาวิทยาลัย การหยิบยืมเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การขอวิทยากรจากมหาวิทยาลัย เป็นต้น

4. การร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า หมายถึง การที่ศิษย์เก่าเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับศิษย์เก่าด้วยกัน หรือกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยศิษย์เก่า เช่น การร่วมงานสังสรรค์ศิษย์เก่า การเป็นกรรมการในการจัดงานศิษย์เก่า เป็นต้น

สถานภาพของการ เป็นนิสิตขณะศึกษา หมายถึง สถานภาพของการ เป็นนิสิตขณะศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ของศิษย์เก่าที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เฉพาะระดับปริญญาตรีเท่านั้น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. นิสิตภาคปกติ หมายถึง ศิษย์เก่าที่เคยเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เฉพาะระดับปริญญาตรีเท่านั้น และศึกษาในระดับปริญญาตรีภาคปกติโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา

2. นิสิตภาคสมทบ หมายถึง ศิษย์เก่าที่เคยเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เฉพาะระดับปริญญาตรีเท่านั้น และศึกษาในระดับปริญญาตรีภาคสมทบโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษา หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะผู้ดำเนินการจัดหรือกระทำกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัย เช่น เป็นคณะกรรมการองค์การนิสิต สถานิสิต กรรมการชมรม ชุมนุมต่าง ๆ นักกีฬา นักดนตรี เป็นต้น

การได้รับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา หมายถึง การเคยได้รับบริการและความช่วยเหลือจากการจัดบริการนิสิตของมหาวิทยาลัย เช่น บริการจัดหาทุนการศึกษา บริการแนะแนว บริการที่พักอาศัย บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการจัดหาทุน บริการปรับปรุงบุคลิกภาพ เป็นต้น

ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว หมายถึง ระยะเวลานับเป็นจำนวนปี ตั้งแต่ศิษย์เก่าได้สำเร็จการศึกษารั้งสุดท้ายจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จนถึงปี พ.ศ. 2521

รายได้ หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่ได้รับ ซึ่งรวมทั้งเงินก้อนและรายได้อื่น ๆ ต่อเดือนของศิษย์เก่า

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งในฐานะผู้บังคับบัญชา หัวหน้างานของหน่วยงานที่เป็นของรัฐหรือเอกชน เช่น อธิบดี รองอธิบดี หัวหน้ากอง หัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่าย อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะ หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา ผู้จัดการ รองผู้จัดการ เป็นต้น

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตั้งแต่ยังมีฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จนถึงปัจจุบัน

สมาคมศิษย์เก่า หมายถึง สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เอกสารและการวิจัยในประเทศ

เอกสารและงานวิจัยในประเทศไทยที่กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยยังมีน้อยมาก โดยเฉพาะการศึกษารวบรวมเพื่อมุ่งหวังให้ศิษย์เก่าและมหาวิทยาลัยได้อำนวยประโยชน์ซึ่งกันและกัน งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับศิษย์เก่ามักเป็นการศึกษาติดตามผลในด้านการปฏิบัติงานของศิษย์เก่า เพื่อหวังผลในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบัน แต่ก็เปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันในด้านสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับสถาบันด้วย ลัดดา ประเสริฐกุล (ลัดดา ประเสริฐกุล 2507 : 20 – 51) ได้ศึกษาผลผู้สำเร็จการศึกษาลulusan ป.กศ.สูง รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 โดยจัดรูปแบบสอบถามไปยังผู้สำเร็จการศึกษาลulusan จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูเทพสตรี และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ปรากฏว่าผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้สถานศึกษาช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ช่วยเหลือในด้านการหางานและให้คำปรึกษาในการสมัครเข้าทำงาน
2. จัดบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อช่วยแก้ไขปัญหที่พบในด้านการทำงาน
3. ออกเอกสาร เป็นรายเดือนเพื่อเป็นการ เพิ่มพูนความรู้ใหม่ทางวิชาการและเป็นสื่อกลางระหว่างศิษย์เก่ากับสถาบัน
4. เปิดอบรมทางด้านวิชาการแก่ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นครั้งคราว
5. จัดดำเนินกิจกรรมด้านสมาคมศิษย์เก่าให้ได้ผลดี

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ศิษย์เก่าต้องการจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานศึกษา และให้สถานศึกษาเป็นแหล่งช่วยเหลือ โดยเฉพาะทางด้านการวิชาการสำหรับศิษย์เก่าต่อไป

ทางค้ำศิษย์เก่าของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ซึ่งปัจจุบันได้รับการยกฐานะ
เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วนิกา นิลคอม ม.ล.ศุภ ชุมสาย และ
สวัสดี ประทุมราช (วณิกา นิลคอม ม.ล.ศุภ ชุมสาย และสวัสดี ประทุมราช 2505 :
101 - 105) ได้ศึกษาความต้องการของศิษย์เก่าในด้านที่จะให้วิทยาลัยช่วยเหลือประกอบ
การพิจารณาภาวะของผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 - 2503
โดยจัดส่งแบบสอบถามไปยังศิษย์เก่า จำนวน 1,139 คน ปรากฏว่า ศิษย์เก่ามีความต้องการ
ให้วิทยาลัยช่วยเหลือในด้าน การจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดตั้งสมาคม และบริการอื่น ๆ
เช่น เอกสารเผยแพร่งานวิจัย และวิชาการใหม่ ๆ เป็นต้น ส่วนความคิดเห็นทางด้านการจัด
การเรียนการสอนของวิทยาลัยส่วนมากเห็นว่า ได้รับความรู้ด้านเนื้อหาวิชาการศึกษา ด้านศีลธรรม
และวัฒนธรรมอย่างเพียงพอ แต่ด้านวิธีสอนยังน้อยไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ระวีวรรณ ศรีบุญลือ
(ระวีวรรณ ศรีบุญลือ 2515 : 90) ได้ศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอก
ฟิสิกส์ ปีการศึกษา 2508 - 2512 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร โดยจัดส่งแบบสอบถาม
ให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน แต่ได้รับแบบสอบถามคืนมา 50 ชุด ผลการวิจัยปรากฏว่า
ศิษย์เก่าเหล่านี้ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับวิทยาลัยข้อหนึ่งว่าวิทยาลัย
ควรเปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าวิชาเอกฟิสิกส์ได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในด้านวิชาเอกฟิสิกส์ วิชาวิธีสอน
วิทยาศาสตร์ การฝึกการทำ และใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์เป็นครั้งคราว ซึ่งจากผลการวิจัยทั้ง 2 เรื่อง
ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ศิษย์เก่าของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ต้องการมีความสัมพันธ์
กับวิทยาลัย โดยเฉพาะในด้านการได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน
ในหน้าที่ของตน ต่อมาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในด้านการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเพื่อจัดบริการด้านต่าง ๆ แก่
ศิษย์เก่านั้นแม้กระทั่งในปัจจุบัน (พ.ศ. 2521) มหาวิทยาลัยก็ยังไม่สามารถจัดบริการด้านต่าง ๆ
ให้กับศิษย์เก่าได้อย่างจริงจัง มีเพียงบริการห้องสมุดเท่านั้นที่เปิดโอกาสให้ศิษย์เก่ารับบริการได้
โดยมีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกสมทบของห้องสมุด ซึ่งปกติสมาชิกสมทบที่เป็นบุคคลภายนอกต้องเสีย
ค่าบำรุงห้องสมุดปีละ 200 บาท แต่สำหรับสมาชิกสมทบที่เป็นศิษย์เก่าได้สิทธิพิเศษเสียค่าบำรุงห้องสมุด
เพียงปีละ 150 บาท (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521 : ไม่มีเลขหน้า) ซึ่งบริการนี้

มหาวิทยาลัยก็เพิ่งเปิดบริการในปี พ.ศ. 2521 จึงยังมีศิษย์เก่ามาขอรับบริการและสมัครเป็นสมาชิกสมทบน้อยมาก คือมีจำนวน 3 คนเท่านั้น เป็นศิษย์เก่าที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร 2 คน ต่างจังหวัด 1 คน (นับถึง 31 ธันวาคม 2521) และมีการจัดทำวารสารทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ศิษย์เก่าและบุคคลทั่วไป แต่มหาวิทยาลัยมิได้จัดทำนิตยสารโดยตรง มีบางคณะวิชา และบางหน่วยงานของมหาวิทยาลัยได้จัดทำขึ้น เริ่มจากปี พ.ศ. 2519 คณะศึกษาศาสตร์ ได้เริ่มจัดทำวารสารราย 6 เดือน ชื่อ "ศึกษาศาสตร์" ขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและผลงานวิจัย ในปี พ.ศ. 2521 แผนกวิชาบรรณารักษ์ ร่วมกับหอสมุดกลางจัดทำวารสาร "บรรณศาสตร์" เป็นวารสารราย 3 เดือน เพื่อเผยแพร่ความรู้และความเคลื่อนไหวในวงการบรรณารักษ์ แต่วารสารทางวิชาการทั้ง 2 ฉบับ จัดพิมพ์ในจำนวนไม่ถึง 1,000 ฉบับ และยังคงอยู่ในระยะเริ่มต้นจึงยังไม่แพร่หลายในหมู่ศิษย์เก่าและบุคคลทั่วไปเท่าที่ควร

ทางด้านศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งก่อนปี พ.ศ. 2517 มหาวิทยาลัยยังมีฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา จากจำนวนศิษย์เก่าซึ่งเป็นบัณฑิตรุ่นแรกสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2497 จำนวน 30 คน ได้ทวีเพิ่มขึ้นอย่างมากมาในปีต่อ ๆ มา และได้กระจัดกระจายไปรับผิดชอบงานการศึกษาอยู่ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2500 จึงได้มีการรวมก่อตั้ง "องค์การนิสิตเก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา" ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางของศิษย์เก่าในการที่จะร่วมดำเนินการในค่านิสัยชื่อเสียง เกียรติคุณ ให้แก่วิทยาลัยและสังคม โดยมีนายสมบุรณ์ พรหมภาพ เป็นนายกองค์การนิสิตเก่าคนแรก ต่อมาในปี พ.ศ. 2506 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "องค์การศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา" และในปีเดียวกันนี้ ได้มีการดำริที่จะจัดตั้ง "สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา" ขึ้น เพราะในระบายนั้น วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกอบด้วย 3 วิทยาเขตคือ ประสานมิตร ปทุมวัน และบางแสน ศิษย์เก่าทั้ง 3 สาขา เห็นพ้องในการจัดตั้ง "สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา" เพื่อเป็นสื่อกลางของศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ทุกวิทยาเขต และเป็นหน่วยงานที่จะดำเนินการในการสร้างชื่อเสียง เกียรติคุณ ให้แก่วิทยาลัยอีกทางหนึ่ง ศิษย์เก่าทั้ง 3 วิทยาเขต จึงได้ดำเนินการร่างข้อบังคับของสมาคมเพื่อนำไปขออนุญาตจัดตั้งสมาคมจากกระทรวงศึกษาธิการ และขอจดทะเบียนสมาคมจากกรมตำรวจ โดยเลือกผู้แทน

ศิษย์เก่าจาก 3 วิทยาเขต วิทยาเขตละ 3 คน รวม 9 คน ให้เป็นผู้ดำเนินการ ปรากฏว่า
 ผู้แทนศิษย์เก่าวิทยาเขตประสานมิตรคือ นายชม ภูมิภาค นายเปื้อง กุมท นางอวยพร
 เปล่งวานิช ผู้แทนศิษย์เก่าวิทยาเขตปทุมวันคือ นายสุวรรณ มาลัย นายพงษ์ศักดิ์ รัตนวงศา
 และ น.ส.นลินี จงพยุหะ ผู้แทนศิษย์เก่าวิทยาเขตบางแสนคือ นายชลอ นุ่มมีชัย นายดีเรก
 ศรีสุโข และ น.ส. พิสมร ภูยานนท์ (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2518:1-2)
 ผู้แทนศิษย์เก่าทั้ง 9 คนนี้ ได้ดำเนินการก่อตั้งจนได้รับการจดทะเบียนเป็น "สมาคมศิษย์เก่า
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา" เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2507 ซึ่งต่อมาชื่อของสมาคมได้
 จดทะเบียนเปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็น "สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" มีชื่อเป็น
 ภาษาอังกฤษว่า "Srinakharinwirot University Alumni Association" ในวันที่
 5 มิถุนายน พ.ศ. 2518 และคำว่า "มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" ให้หมายถึง มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒทุกวิทยาเขตที่ตั้งขึ้นตามนัยแห่ง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517
 วัตถุประสงค์ของสมาคมได้แบ่งไว้อย่างแจ่มชัดว่า เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ศึกษาค้นคว้า
 และเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ทางการศึกษาในบรรดาสมาชิก
 สนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าชื่อเสียง เกียรติคุณของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทุกด้าน
 ส่งเคราะห์สมาชิกและนิสิตนักศึกษาในค่าน้ำใจสวัสดิการต่าง ๆ แล้วยกกรณี รวมมือกับสมาคม องค์การ
 หรือสถาบันอื่นใดซึ่งมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรม และมนุษยธรรม (สมาคมศิษย์เก่า
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520:5-6) ปัจจุบัน (นับถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2521)
 ปรากฏว่า สมาคมศิษย์เก่า มีสมาชิกทั้งสิ้น 528 คน ในขณะที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มีศิษย์เก่าทั้งสิ้น 52,452 คน

การดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่าที่ผ่านมามีพอประมวลกิจการจากเอกสารที่ได้เก็บรวบรวมไว้
 ที่สำนักงานของสมาคม ได้ดังนี้

ด้านการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือมหาวิทยาลัย สมาคมศิษย์เก่าได้มีบทบาทสำคัญร่วมกับ
 มหาวิทยาลัย ในการดำเนินการ เพื่อยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 สมาคมศิษย์เก่าได้จัดพิมพ์บทความของ ศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ เหล่าสุณทร จำนวน 10,000 เล่ม แจกจ่ายสาธารณชน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องของการขอยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย การขอเข้าพบหัวหน้า คณะปฏิวัติ เมื่อปี พ.ศ. 2515 ของอุปนายกสมาคมศิษย์เก่า (นายชม ภูมิภาค) และ นายกองค์การนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสามมิตร (นายบุญเกื้อ ควรหาเวช) เพื่อชี้แจงเหตุผลในการขอยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลได้พิจารณา เรื่องนี้อย่างจริงจัง จนกระทั่งวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในปี พ.ศ. 2517 (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2518 : 40)

นอกจากการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการขอยกฐานะของสถาบันแล้ว สมาคมศิษย์เก่า ได้เป็นผู้ดำเนินการขอความร่วมมือจาก คณะจารย์ ผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัย นิสิตปัจจุบันและ ศิษย์เก่า ร่วมจัดตั้ง "มูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษา" ขึ้นโดยได้จดทะเบียนมูลนิธิเป็นนิติบุคคล ต่อกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2517 ซึ่งต่อมาในวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2518 ได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็น "มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" มูลนิธินี้มี วัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ภายในประเทศหรือนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เชื้อสายไทยในต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาใน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หรือสถานที่อื่นที่มูลนิธิเห็นสมควร ให้ทุนวิจัยแก่นิสิตนักศึกษาและ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หรือบุคคลภายนอกที่มูลนิธิเห็นสมควร ให้ทุนแก่อาจารย์ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับทุนงาน หรือการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา เช่น จัดพิมพ์ตำรา รายงาน ผลวิจัยหรือรายงานผลการสัมมนา เป็นอาทิ ให้รางวัลแก่นักศึกษาผู้ทำงานดี เก่ง เพื่อให้ ความช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาและครูอาจารย์ตามมูลนิธิเห็นสมควร (มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519 ก : 1 - 2) มูลนิธิโดยความช่วยเหลือของ สมาคมศิษย์เก่า ได้ดำเนินงานหาทุนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ออกรายการโทรทัศน์เพื่อแนะนำมูลนิธิ

และเชิญชวนศิษย์เก่า บุคคลทั่วไปร่วมบริจาค จัดงานการกุศล งานสังสรรค์เพื่อหารายได้
จัดเก็บการกุศล ทำหนังสือถึงศึกษาธิการทุกจังหวัด ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูทุกแห่ง เพื่อให้
ช่วยแจ้งข่าวและขอรับบริจาคจากศิษย์เก่า (มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519 ข :
1 - 4) ปรากฏว่า ได้ยอดเงินบริจาคจากศิษย์เก่าและบุคคลทั่วไปแต่ละปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2516
เป็นเงิน 23,151 บาท พ.ศ. 2517 เป็นเงิน 514,000 บาท พ.ศ. 2518 เป็นเงิน
10,000 บาท พ.ศ. 2519 เป็นเงิน 26,306 บาท พ.ศ. 2520 เป็นเงิน 130,590.75 บาท
พ.ศ. 2521 เป็นเงิน 28,992 บาท ตามลำดับ สิ้นสุดปี พ.ศ. 2520 มูลนิธิมีเงินทั้งสิ้น
728,234.76 บาท การดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ปรากฏว่า ในปี
พ.ศ. 2520 มูลนิธิให้ทุนการศึกษาและการวิจัยแก่อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2 ทุนคือ
ให้ทุนแก่นางสาวรัตติยา สาและ อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เพื่อศึกษาระดับ
ปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติมาเลเซีย เป็นเงิน 10,000 บาท ให้เป็นทุนวิจัยแก่นายบุญเกิด
ควรรหาเวช อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เป็นเงิน 5,000 บาท ในปี พ.ศ. 2519
เริ่มให้เป็นทุนหมุนเวียนเพื่อการศึกษาแก่นิสิต จำนวน 10 ทุน ทุนละ 4,000 บาท รวม 40,000 บาท
โดยให้นิสิตถอนชำระคืนเมื่อจบออกไปแล้ว 12 เดือน (มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520 : 2)
และในปี พ.ศ. 2521 ให้เป็นทุนวิจัยแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาโท 4 ทุน
ทุนละ 3,000 บาท

นอกจากความร่วมมือช่วยเหลือมหาวิทยาลัยดังกล่าวมาแล้ว สมาคมศิษย์เก่ายังได้ร่วมมือ
และช่วยเหลือมหาวิทยาลัย ในด้านอื่น ๆ ซึ่งพอจะประมวลได้คือ ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยจัดงาน
วันสถาปนามหาวิทยาลัย งานวันปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ งานวันรับน้องใหม่ และไหว้ครู สนับสนุน
ทางการเงินในการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างมหาวิทยาลัย ตลอดจนสร้าง ตกแต่งสภาพแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัย โดยช่วยเหลือทางการเงินในการจัดทำน้ำพุ จัดต้นไม้ดอกไม้ประดับ ในบริเวณ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นต้น (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2517 : 4)

งานส่งเสริมการศึกษาและเผยแพร่ความรู้ สมาคมศิษย์เก่าได้จัดกระทำในรูปแบบ
 ต่าง ๆ กัน คือเคยจัดอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาทางวิชาการในมหาวิทยาลัย ร่วมมือกับนิสิตปัจจุบัน
 จัดนิทรรศการทางวิชาการ (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2517 : 4)
 แต่กิจกรรมที่เป็นหลักในค่านี้นของสมาคมก็คือ การออกวารสารและหนังสือพิมพ์ สมาคมศิษย์เก่า
 ได้ออกวารสาร หนังสือพิมพ์ รวม 2 ฉบับคือ วารสาร "การศึกษา" ซึ่งได้เริ่มจัดทำตั้งแต่
 ปี พ.ศ. 2507 ในระยะแรกออกเป็นวารสารรายเดือน มีจุดมุ่งหมายในการจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่
 ความรู้และแนวความคิดในการพัฒนาการศึกษา เป็นสื่อกลางทางวิชาการแก่ศิษย์เก่าและเผยแพร่
 เกียรติคุณของมหาวิทยาลัย ต่อมาได้ปรับปรุงเป็นวารสารราย 3 เดือน และเน้นด้านการเผยแพร่
 ความรู้ทางวิชาการ เพิ่มขึ้น เปลี่ยนวัตถุประสงค์ของวารสาร เป็นเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้
 ใหม่ ๆ ทางวิชาการศึกษา ตลอดจนความเคลื่อนไหวของสภาวะแวดล้อมต่อการดำเนินชีวิต เพื่อศึกษา
 และมองเห็นปัญหาการศึกษาที่นักการศึกษาจะต้องช่วยกันแก้ไข เพื่อเป็นศูนย์รวมข่าวทางการศึกษา
 และผลงานของนักการศึกษาที่จะได้ทำประโยชน์แก่สังคม เพื่อความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักบริหาร
 การศึกษา และซัพพลายเออร์ในองค์กรต่าง ๆ ที่การบริหารและการจัดการเข้าไปมีบทบาทและมีส่วน
 ร่วมด้วย (การศึกษา 2521 : 1) ส่วนอีก 1 ฉบับ เป็นหนังสือพิมพ์มีชื่อว่า "การศึกษานับ
 มหาวิทยาลัยของท่าน ศรีนครินทรวิโรฒ" เริ่มจัดทำเมื่อปี พ.ศ. 2517 โดยออกเป็นรายเดือน
 เป็นหนังสือพิมพ์ที่เปิดโอกาสให้คณาจารย์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน เสนอบทความทางวิชาการ และ
 ความคิดเห็นต่าง ๆ เน้นหนักด้านข่าวสารความเคลื่อนไหวของมหาวิทยาลัยและสมาคมศิษย์เก่า
 แจกฟรีสำหรับสมาชิกสมาคมศิษย์เก่า และหอสมุดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกวิทยาเขต
 แก่เจ้าหน้าที่สำหรับนิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป นับเป็นหนังสือพิมพ์ที่เป็นสื่อกลางที่ดีระหว่าง ศิษย์เก่า
 นิสิตปัจจุบัน กับมหาวิทยาลัย แต่อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์และวารสารทั้ง 3 ฉบับ ของสมาคม
 ยังไม่แพร่หลายเท่าใดนักในหมู่ศิษย์เก่า เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนศิษย์เก่า เพราะทั้ง 2 ฉบับ
 จัดพิมพ์ในจำนวนไม่ถึง 3,000 ฉบับ

ด้านการส่งเสริมความสามัคคี สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบัน
 สมาคมศิษย์เก่า และมหาวิทยาลัย ลักษณะกิจกรรมที่สมาคมศิษย์เก่าจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในค่านี้นี้
 ได้แก่ การจัดงานพบปะสังสรรค์ระหว่างศิษย์เก่า จัดงานทอดกฐิน เชิญชวนให้ศิษย์เก่า
 นิสิตปัจจุบัน คณะจารย์ ตลอดจนบุคคลทั่วไปมาร่วมทำเนนการ เชิญชวนศิษย์เก่ามาร่วมกิจกรรม
 ของมหาวิทยาลัย เช่น ร่วมงานวันสถาปนามหาวิทยาลัย ผ่านหนังสือพิมพ์ของสมาคม
 และสื่อสารมวลชน ร่วมมือและช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของนิสิตปัจจุบัน โดยการช่วยเหลือ
 ทางการเงิน และเครื่องมือ เครื่องใช้ ของสมาคม เช่น เปิดโอกาสให้องค์การนิสิต ใช้เครื่องพิมพ์
 เครื่องโรวเนียวของสมาคม หรือให้เงินทรงองในการจัดกิจกรรม จัดการแข่งขันกีฬาสามัคคีระหว่าง
 ศิษย์เก่ากับนิสิตปัจจุบัน และศิษย์เก่า กับบุคคลภายนอก ดังปรากฏในรายงานผลการดำเนินงานของ
 สมาคมศิษย์เก่าทุกปี พ.ศ. 2510 - 2512 (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2512 :
 79 - 82) จัดทำแผ่นเสียงเพลงมหาวิทยาลัย จำหน่ายแก่ ศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบัน จัดการประชุม
 สัมมนาศิษย์เก่า โดยจัดเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 - 20 ธันวาคม พ.ศ. 2518 โดยมีจุดมุ่งหมาย
 เพื่อรวบรวมกลุ่มศิษย์เก่าที่ได้กระจัดกระจายรับผิชอบง านการศึกษาและงานอื่น ๆ อยุ่ทั่วประเทศ
 เพื่อร่วมกันคิดและกระทำการอันที่จะสร้างสรรคความเจริญให้แก่มหาวิทยาลัยและประเทศชาติ
 ตลอดจนเสริมสร้างความสามัคคีในกลุ่มศิษย์เก่า โดยจัดการประชุมสัมมนาขึ้นที่สวนคณิवास อ.เมือง
 สมุทรปราการ ในหัวข้อเรื่อง "บทบาทของศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการพัฒนาสังคม"
 ซึ่งต่อมา สมาคมศิษย์เก่าได้นำความคิดและข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาสังคมจากที่ประชุมสัมมนา
 เสนอต่อหน่วยงานการศึกษา ซึ่งได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ เสนอต่อบรรดาศิษย์เก่า และรับไว้พิจารณาและเป็นแนวทางดำเนินงานในส่วน
 ที่เกี่ยวข้องกับสมาคมศิษย์เก่า ทั้งนี้เพื่อร่วมสร้างสรรคประโยชน์ในทางการศึกษาและการพัฒนาสังคม
 (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519 : 8 - 19) ต่อมาในปี พ.ศ. 2520
 สมาคมศิษย์เก่ามีโครงการจะจัดสัมมนาศิษย์เก่าขึ้นอีกครั้ง ในวันที่ 20 - 22 ตุลาคม พ.ศ. 2520

ที่จังหวัดนครราชสีมา ในเรื่อง "บทบาทของศิษย์เก่าที่มีต่อความมั่นคงของชาติ" แต่ปรากฏว่าไม่สามารถจัดกระทำได้เพราะผลจากการหยั่งเสียงศิษย์เก่ามีจำนวนศิษย์เก่าแสดงความจำนงในการมาร่วมไม่มากเท่าที่ควร (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521 : 2)

ด้านการส่งเสริมสมาชิก นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป สมาคมศิษย์เก่าได้มีการส่งเสริมสมาชิกของสมาคม โดยกำหนดเป็นระเบียบสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่าด้วยสวัสดิการสมาชิก พ.ศ. 2520 ไว้ว่า กรณีสมาชิกเสียชีวิตจะได้รับการส่งเสริมรายละ 1,000 บาท บุตรภรรยาหรือสามี บิดาหรือภรรยาของสมาชิกเสียชีวิตได้รับการส่งเสริมรายละ 300 บาท ถ้าสมาชิกประสบอัคคีภัยร้ายแรง ได้รับการส่งเสริม รายละ 1,000 บาท (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520 : 34) นอกจากนี้ ได้มีโครงการจัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิก โดยเริ่มโครงการในปี พ.ศ. 2512 แต่โครงการนี้ผู้บริหารสมาคมศิษย์เก่าในขณะนั้นดำเนินการผิดพลาด เกิดการทุจริต จนทำให้โครงการนี้ไม่บรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้ศิษย์เก่าขาดความเชื่อถือ ศรัทธาในสมาคมศิษย์เก่าในโอกาสต่อมา แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารสมาคมศิษย์เก่าในยุคต่อมาพยายามดำเนินการแก้ไข และพยายามดำเนินงานสมาคมเพื่อศิษย์เก่าและมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง (การศึกษามัธยมศึกษาของท่าน ศรีนครินทรวิโรฒ 2518 : 6) สมาคมศิษย์เก่าได้พยายาม ที่จะช่วยหารายได้พิเศษแก่นิสิตปัจจุบัน โดยฝากเข้าทำงานในแหล่งต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่ได้จัดเป็นบริการอย่างจริงจัง บริจาควารสารของสมาคมแก่ห้องสมุดของสถานศึกษา ห้องสมุดประชาชน และหน่วยงานบางแห่ง ให้ทุนส่งเสริมแก่นักเรียนยากจนที่ศิษย์เก่าแนะนำและขอความร่วมมือมา ซึ่งปรากฏว่าสมาคมศิษย์เก่าเคยมอบเงินเป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจน โรงเรียนนาแก จังหวัดนครพนม 4 ทุน ทุนละ 500 บาท รวม 2,000 บาท (โรงเรียนนาแก ที่ 269/2521 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2521) รับบริจาคหนังสือเพื่อจัดส่งไปยังห้องสมุดของโรงเรียนที่ขาดแคลนและห้องสมุดประชาชนในท้องถิ่นทุกการโดยร่วมมือกับนิสิตชุมนุมพัฒนาการชนบท (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519 : 5)

อย่างไรก็ตาม สภาพของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมศิษย์เก่าที่ได้กล่าวมา
สมาคมศิษย์เก่ายังจัดได้ไม่เต็มที่ และกว้างขวางเท่าที่ควร แต่ได้พยายามที่จะรวมกลุ่มศิษย์เก่า
เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่มหาวิทยาลัยและสังคม สมาคมถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะรวบรวม
กลุ่มศิษย์เก่าโดยสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมีสำนักงาน
ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปรากฏว่าในปัจจุบัน (พ.ศ. 2521) ศิษย์เก่า
ต่างจังหวัดสามารถจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดต่าง ๆ ได้สำเร็จและ
จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายแล้ว 4 สมาคมคือ สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จังหวัดขอนแก่น สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดตราด สมาคมศิษย์เก่า
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จังหวัดศรีสะเกษ (ชม ภูมิภาค 2520 : 4 - 5)

เอกสารและการวิจัยในต่างประเทศ

ความสนใจในการทำวิจัยเกี่ยวกับศิษย์เก่าในด้านต่าง ๆ ในต่างประเทศมีมากและครอบคลุม
กิจการต่าง ๆ หลายเรื่อง

ในปี พ.ศ. 2513 บูธ (Booth. 1970 : 6446- A) ได้ศึกษาคิดตามผลศิษย์เก่า
ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกจากคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย โดยส่งแบบสอบถาม
ไปยังศิษย์เก่าที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 292 คน จากการศึกษา นอกจากพบว่า ศิษย์เก่ามีความพอใจ
ในประสบการณ์ทางด้านวิชาการที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยแล้ว ยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์
กับศิษย์เก่าขณะศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย การมี
ช่องว่างในความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นิสิตไม่มีความสุขในการ
ดำเนินชีวิตภายในมหาวิทยาลัย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 เฟลมมิง (Fleming. 1972 : 1440 -A) ได้ศึกษาการรับรู้
ในมหาวิทยาลัยเนบราสกา (Nebraska University) ของศิษย์เก่าที่เป็นชาวเมืองเนบราสกา
และศิษย์เก่าที่ไม่ได้เป็นชาวเมืองเนบราสกา โดยส่งแบบสำรวจไปยังศิษย์เก่าที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชาวเมืองเนบราสก้า จำนวน 367 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นชาวเมืองเนบราสก้า จำนวน 107 คน ปรากฏผลการวิจัยที่น่าสนใจคือ การรับรู้ในกิจการที่อยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภูมิสำเนาที่แตกต่างกันของศิษย์เก่าไม่มีผลต่อสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยในด้านการรับรู้ในมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า นอกจากนี้ยังพบว่า ศิษย์เก่าส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ตัวศิษย์เก่าเอง จัดเป็นสื่อกลางที่ดีในการติดต่อระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ควรจะหาเวลาออกไป เยี่ยมเยียนศิษย์เก่าและบุคคลอื่น ๆ ในท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน การจัดงานวันคืนสู่เหย้า จัดหมายแพร่ข่าวสารจากมหาวิทยาลัย หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ ทั้งที่เป็นของมหาวิทยาลัยและไม่ได้เป็นของมหาวิทยาลัย ศิษย์เก่าส่วนใหญ่เห็นว่าจัดเป็นสื่อสำคัญระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย มีจำนวนศิษย์เก่าหนึ่งในสาม ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมดมีความต้องการอย่างมากที่จะติดต่อสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยและมีมากกว่าร้อยละ 90 ต้องการที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเนบราสก้าอีก นอกจากนี้ศิษย์เก่าส่วนใหญ่ยืนยันที่จะให้ความช่วยเหลือในกิจการของมหาวิทยาลัยทั้งในทางการเงินและอื่น ๆ หากได้รับการร้องขอจากมหาวิทยาลัย

ไฮน์ (Hine. 1973 : 4784 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยอินดีแอนา สมาคมศิษย์เก่าและโครงการต่าง ๆ ของสมาคมศิษย์เก่า ระหว่างศิษย์เก่าที่เพิ่งจบการศึกษาที่เป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่า และที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่า ปรากฏว่าศิษย์เก่าทั้งหมดทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่าต่างมี ความรัก ความศรัทธาต่อมหาวิทยาลัยมากกว่าต่อคณะวิชาที่ตนศึกษามา มีความสนใจในโครงการใหม่ ๆ ของสมาคมศิษย์เก่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการศึกษาข้อนี้ แสดงให้เห็นว่า การที่ศิษย์เก่าไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่า ไม่ได้เป็นเครื่องชี้ขาดว่าศิษย์เก่ากลุ่มนี้ขาดความรัก ความศรัทธาต่อมหาวิทยาลัย ทั้งยังมีแนวโน้มที่จะชักจูงให้สมัครเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่าตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยได้ เพราะต่างมีความรักความศรัทธาในมหาวิทยาลัย และความสนใจในโครงการใหม่ ๆ ของสมาคมศิษย์เก่าเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

สมาคมศิษย์เก่าไม่ควรเรียกเก็บค่าสมาชิกภาพและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากสมาชิกในหนึ่งปีแรก เพื่อจูงใจและส่งเสริมให้ศิษย์เก่าสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่า ศิษย์เก่าที่เพิ่งจบการศึกษาไม่จัดเป็นแหล่งสำคัญในการที่จะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ แก่มหาวิทยาลัย แต่มีความสนใจในการศึกษาต่อเป็นอย่างมาก จากการศึกษาครั้งนี้ ไฮน์ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สมาคมศิษย์เก่าควรมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมเพื่อศิษย์เก่าและศิษย์ ปัจจุบัน ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยจัดการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) โดยให้ ศิษย์เก่าสามารถเรียนได้จากทุกส่วนของประเทศ ทั้งสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าที่ เพิ่งสำเร็จการศึกษา เพื่อจะได้เป็นศูนย์กลางในการติดต่อ ตลอดจนจัดให้มีการประเมินผล วิจัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกและบุคคลที่สนใจได้รับประโยชน์ อย่างแท้จริง

ในด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) ซึ่งจัดเป็นการบริการ อย่างหนึ่งที่มหาวิทยาลัยร่วมกับสมาคมศิษย์เก่าจัดให้กับศิษย์เก่า พาร์สัน (Parson. 1970 : 4443 - A) ได้ศึกษาความต้องการและความสนใจในบริการนี้ของศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยไอโอวาที่ สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2469 ถึงปีการศึกษา 2503 จำนวน 934 คน พบว่า ศิษย์เก่ามีความต้องการที่จะได้รับการศึกษาจากบริการนี้ทั้งทางด้านวิชาชีพและไม่ได้เป็นวิชาชีพของตน มีความคาดหวังในมหาวิทยาลัยที่จะจัดทำโครงการการศึกษาที่เป็นประโยชน์สำหรับศิษย์เก่า ศิษย์เก่าที่ เพิ่งสำเร็จการศึกษาเข้าร่วมศึกษาจากบริการการจัดการศึกษาต่อเนื่องมากกว่าศิษย์เก่าที่ สำเร็จ การศึกษาไปเป็นเวลานานและศิษย์เก่าส่วนมากต้องการศึกษาในคำณัญหาชุมชน การลงทุน การจัดการ เกี่ยวกับมรดกทรัพย์สินเป็นจำนวนมากว่าเรื่องอื่น ๆ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของศิษย์เก่าและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือแก่มหาวิทยาลัย ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้หลายท่าน ที่น่าสนใจคือการวิจัยของ การ์ดเนอร์ (Gardner. 1970 : 1295 -A) ซึ่งได้ศึกษาลักษณะทางด้านทัศนคติของศิษย์เก่า วิทยาลัยฮาร์ดิง (Harding College) ที่ให้และไม่ให้การช่วยเหลือบริจาคแก่มหาวิทยาลัย

โดยศึกษาจากศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2494 2504 และ 2513 ซึ่งมีทั้งหมด 600 คน ใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติของศูนย์วิจัยความคิดเห็นแห่งชาติ (The National Opinion Research Center) ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนคิดเป็นร้อยละ 58 ของจำนวนศิษย์เก่าทั้งหมด จากการศึกษาพบว่า ศิษย์เก่ากลุ่มที่ให้การบริจาคมีความรู้สึกผูกพันกับวิทยาลัยมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้บริจาค ศิษย์เก่าที่เป็นคริสตศาสนิกชน และสนใจในศาสนาอย่างสม่ำเสมอ มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้อุทิศมากกว่าศิษย์เก่าที่สนใจในศาสนาไม่สม่ำเสมอ ศิษย์เก่าที่มีปรัชญาทางการเมืองแบบอนุรักษนิยม มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้อุทิศมากกว่าศิษย์เก่าที่มีปรัชญาทางการเมืองแบบเสรีนิยม ศิษย์เก่าที่เข้าศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรีเต็มเวลา (Full Time) มีแนวโน้มจะเป็นผู้อุทิศมากกว่าศิษย์เก่าที่เข้าศึกษาเฉพาะบางโปรแกรมของระดับปริญญาตรี รายได้ของศิษย์เก่ามีอิทธิพลน้อยมากต่อการที่จะให้หรือไม่ให้การบริจาค ศิษย์เก่าที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรขณะศึกษาในวิทยาลัยมีแนวโน้มจะเป็นผู้อุทิศมากกว่าศิษย์เก่าที่ไม่ได้เข้าร่วม ศิษย์เก่าที่มีคู่รักเป็นนิสิตร่วมวิทยาลัยมีแนวโน้มจะเป็นผู้อุทิศมากกว่าศิษย์เก่าที่ไม่มีคู่รักเป็นนิสิตร่วมวิทยาลัย

คาร์ทเธอร์ส (Caruthers. 1973 : 6289 -A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยโอคลาโฮมา (Oklahoma State University) ระหว่างศิษย์เก่าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับศิษย์เก่าที่ไม่ได้ช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดจำนวน 225 คน เป็นกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือ 100 คน และกลุ่มที่ไม่ได้ช่วยเหลือ 125 คน การพิจารณาแยกกลุ่มศิษย์เก่า พิจารณาจากข้อมูลของมูลนิธิศิษย์เก่าและของสมาคมศิษย์เก่า ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาลักษณะศิษย์เก่า 27 ลักษณะ จากการวิจัยพบว่ามีลักษณะเพียง 8 ลักษณะเท่านั้นที่บ่งบอกลักษณะของศิษย์เก่าที่ให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัยคือ มีประสบการณ์ทางวิชาการโดยศึกษามาจากมหาวิทยาลัยในสาขาบริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ หรือ เกษตรศาสตร์ เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่า มีบุตรที่มีอายุมากแล้ว ระยะทางระหว่างที่พักอาศัยกับมหาวิทยาลัยอยู่ในระยะ 51 ถึง 100 ไมล์ และมากกว่า 500 ไมล์ กลับมาเยี่ยมมหาวิทยาลัยทุกปี หรือปีละครั้ง มีความพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา มีบุตรเพียงสองถึงสามคน และมีความต้องการช่วยเหลือมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาของ คาร์ทเทอร์ส ซึ่งได้พบว่าลักษณะข้อหนึ่งของศิษย์เก่าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัยคือ การเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่านี้ คือ (Deol. 1971 : 1490 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของศิษย์เก่าที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าในแคนาดา เพศ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาปัจจุบัน การเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ปริญญาบัตรที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย คณะวิชาที่ศึกษา ระยะเวลาที่ไ้จบการศึกษาไปแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพและสถานภาพการเป็นศิษย์เก่าของบิดามารดา ทำการศึกษาจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยอินดิอานา จำนวน 90,282 คน โดยศึกษาจากบันทึกและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศิษย์เก่าจากมหาวิทยาลัยและสมาคมศิษย์เก่า พบว่าลักษณะของศิษย์เก่าที่มีแนวโน้มเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าคือ เป็นเพศชาย โสดหรือเป็นหม้าย มีภูมิลำเนาอยู่ในอินดิอานา เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาบัตรจากมหาวิทยาลัยมากกว่าหนึ่งสาขา สำเร็จการศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ เป็นศิษย์เก่าที่จบการศึกษาในระยะ 20 ปีแรกของมหาวิทยาลัย เป็นบัณฑิตเกียรตินิยม และทำงานในหน่วยงานของรัฐบาล

ส่วนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยในแคนาดาต่าง ๆ แมคคี (McKee. 1975 : 740 -A) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนตัวและความคิดเห็นของศิษย์เก่ากับการให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่มหาวิทยาลัย โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยอินดิอานา จำนวน 332 คน และใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการให้ความร่วมมือต่อมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าได้แก่ ภูมิลำเนาปัจจุบันปริญญาบัตรที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย อาชีพ และการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า ส่วนองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัย ได้แก่ ภูมิลำเนาปัจจุบัน ปริญญาบัตรที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษากจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว และการเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คาร์ทเทอร์ส (Caruthers) ซึ่งพบว่า ศิษย์เก่าที่เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่า

มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัย จากการศึกษาของ แมคคี (McKee) ยังพบอีกว่า ศิษย์เก่าที่มีความพอใจในมหาวิทยาลัย และการจัดโครงการการศึกษาสำหรับศิษย์เก่ามีแนวโน้มที่จะให้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและพบว่าศิษย์เก่ามีแนวโน้มที่จะมีท่าทีวางเฉย (Passive response) มากกว่าที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ส่วน เบลคลี (Blakey. 1974 : 7400 - 4) ได้ศึกษาวิจัยในลักษณะเกี่ยวกับ แมคคี (McKee) โดยศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย เบลคลี (Blakey) ได้แบ่งบทบาทของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัยออกเป็น 5 ประเภท คือ การกลับมาศึกษาในมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง ความสนใจในมหาวิทยาลัย การเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่า การกลับมาเยี่ยมเยียนมหาวิทยาลัย และการช่วยเหลือทางการเงินแก่มูลนิธิศิษย์เก่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นศิษย์เก่าที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐในแถบภาคตะวันออกเฉียงกลางของสหรัฐอเมริการะหว่างปี ค.ศ. 1928 ถึงปี ค.ศ. 1968 จำนวน 500 คน พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย องค์ประกอบทางด้านตัวศิษย์เก่าในอดีตขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย และองค์ประกอบทางด้านตัวศิษย์เก่าในปัจจุบัน องค์ประกอบทางด้านตัวศิษย์เก่าในอดีตขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของศิษย์เก่าได้แก่ สภาพทางสังคมของศิษย์เก่าขณะศึกษาในระดับปริญญาตรี สภาพทางสังคมทั่วไปของมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมในองค์การนิสิต และการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ส่วนองค์ประกอบด้านตัวศิษย์เก่าในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของศิษย์เก่า ได้แก่ การรวมพบปะศิษย์เก่าด้วยกัน อายุ รายได้ ระยะทางระหว่างที่พักอาศัยกับมหาวิทยาลัย และระดับของการเข้าร่วมในองค์การและสมาคมต่าง ๆ ในสังคม

นอกเหนือจากงานวิจัยที่กล่าวมา งานวิจัยของ โรบี (Robie. 1970 : 2138 - 4) จัดเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับศิษย์เก่าอีกชิ้นหนึ่งที่น่าสนใจยิ่ง เพราะได้ศึกษาในลักษณะที่แปลกออกไป โรบี (Robie) มีความเห็นว่า ถึงแม้ว่าความช่วยเหลือทางการเงินที่ศิษย์เก่าให้แก่สถาบันของตน

จะมีปริมาณน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งใช้ในการดำเนินงาน แต่ความช่วยเหลือของศิษย์เก่าจะเป็นกุญแจสำคัญในการที่จะทำให้มหาวิทยาลัยได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากหน่วยงาน องค์กร สมาคมต่าง ๆ ในสังคม ตลอดจนจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยอีกด้วย โรบิ จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดโครงการศิษย์เก่า (Alumni Programs) ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินการและผลที่ได้รับความช่วยเหลือจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย จำนวน 19 แห่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จัดว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่ประสบความสำเร็จในการได้รับเงินอุดหนุนจากศิษย์เก่า ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยชิคาโก (University of Chicago) มหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University) วิทยาลัยดาร์ตเมาท์ (Dartmouth College) มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ (Johns Hopkins University) สถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology) มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (New York University) มหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น (Northwestern University) มหาวิทยาลัยนอตเตรดาม (University of Notre Dame) มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย (University of Pennsylvania) มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน (Princeton University) มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) มหาวิทยาลัยซีราคูส (Syracuse University) มหาวิทยาลัยตุเลน (Tulane University) มหาวิทยาลัยแวนเดอร์บิลท์ (Vanderbilt University) มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (Washington University) มหาวิทยาลัยเยล (Yale University) มหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan) มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย (University of Virginia) และมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน (University of Wisconsin) โดยการศึกษาจากข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโครงการเกี่ยวกับศิษย์เก่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและผลที่ได้รับความช่วยเหลือจากศิษย์เก่าในระยะ 5 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1962 - 1967 ของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง จากการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งได้รับเงินช่วยเหลือจากศิษย์เก่าเป็นจำนวนแตกต่างกัน มีตั้งแต่คิดเป็นจำนวนร้อยละ 2 ถึงร้อยละ 28 ของงบประมาณทั้งหมดที่มหาวิทยาลัยได้รับ แต่เมื่อคิดโดยเฉลี่ยแล้ว

มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งได้รับเงินช่วยเหลือจากศิษย์เก่าเป็นจำนวนร้อยละ 7 ของงบประมาณทั้งหมดที่มหาวิทยาลัยได้รับ ค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัยในการจัดโครงการเกี่ยวกับศิษย์เก่าเพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากศิษย์เก่า จากการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งใช้จ่ายในปริมาณที่แตกต่างกัน โดยมีตั้งแต่คิดเป็นจำนวนร้อยละ 8 ถึงร้อยละ 39 ของจำนวนเงินที่ได้รับจากศิษย์เก่า คิดโดยเฉลี่ยมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งใช้จ่ายในการจัดโครงการเกี่ยวกับศิษย์เก่าเป็นจำนวนร้อยละ 15 ของจำนวนเงินที่ได้รับจากศิษย์เก่า อัตราค่าใช้จ่ายในระยะ 5 ปีของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งต่อศิษย์เก่าแต่ละคนมีตั้งแต่ 13 ดอลลาร์ ถึง 92 ดอลลาร์ คิดอัตราค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 43 ดอลลาร์ ต่อศิษย์เก่าแต่ละคน จากผลการวิจัยทำให้ โรบี สรุปได้ว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสามารถที่จะวางแผนทางในการจัดโครงการเกี่ยวกับศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากศิษย์เก่า ตลอดจนสามารถคาดการณ์ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการในระยะ 5 ปีได้โดยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้คือ ขั้นที่ 1 รวบรวมและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโครงการศิษย์เก่า ตลอดจนค่าใช้จ่ายและการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ขั้นที่ 2 ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการจัดโครงการเกี่ยวกับศิษย์เก่าที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้ากับการช่วยเหลือทางการเงินจากศิษย์เก่าที่มหาวิทยาลัยได้รับ ขั้นที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 2 มาเป็นพื้นฐานในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการจัดโครงการเกี่ยวกับศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยในระยะ 5 ปีต่อไป มหาวิทยาลัยจะสามารถกำหนดแนวทางการจัดโครงการศิษย์เก่าในระยะ 5 ปี ข้างหน้า โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงของสภาพศิษย์เก่าและสภาพของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยให้มหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จในการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากศิษย์เก่าอย่างแท้จริง

งานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ในด้านต่าง ๆ กันเช่น ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือแก่มหาวิทยาลัย หันคิตต่อมหาวิทยาลัย การกลับมาเยี่ยมเยียนมหาวิทยาลัย การกลับมาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่า และเป็นการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพของศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย เช่น เพศ สถานภาพสมรส

รายได้ อาชีพ ภูมิสำเนา คณะวิชาที่ได้ศึกษา ระดับการศึกษาที่เข้ามาศึกษา ความพอใจใน
 ประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์กับคณาจารย์ขณะศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรขณะศึกษา การพบคู่รักเป็นนิสิตร่วมมหาวิทยาลัย ระยะเวลา
 ที่ได้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว การเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่า จำนวนบุตร อายุของบุตร สถานภาพ
 การเป็นศิษย์เก่าของนิคมารคา และระดับของการเข้าสังคมของศิษย์เก่า เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้
 ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นส่วนใหญ่ประกอบกับศึกษาจากบันทึกและระเบียบต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัย
 และสมาคมศิษย์เก่า จากงานวิจัยเหล่านี้ย่อมสนับสนุนแนวความคิดที่ว่า ศิษย์เก่าจัดเป็นบุคลากรที่มี
 ความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาทั้งที่ใกล้เข้ามาและมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญยิ่งขึ้น
 ในอนาคต.

วิธีดำเนินการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สุ่มจากศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 450 คน จากจำนวนศิษย์เก่าทั้งหมดประมาณ 3,000 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ของจำนวนศิษย์เก่าที่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในกรุงเทพมหานครทั้งหมด

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการดังนี้

1. ขอความร่วมมือและช่วยเหลือจากสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งแบบสำรวจ รายชื่อ วุฒิ ที่อยู่ ที่ทำงานของศิษย์เก่าจากสถานศึกษาและสำนักงานการศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (คุณภาพสูง) เพื่อทราบจำนวนศิษย์เก่าที่สามารถติดต่อได้แน่นอน ปรากฏว่ามีจำนวน 1,196 คน จากจำนวนศิษย์เก่าทั้งหมดประมาณ 3,000 คน
2. เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าจากศิษย์เก่า จำนวน 1,196 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้น (Stratified Random Sampling) ตามระดับการศึกษาที่ได้รับ จากมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า แล้วสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อของศิษย์เก่าในกลุ่มที่ได้รับการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยเฉพาะระดับปริญญาตรี โดยวิธีสุ่มจากตารางตัวเลข (Random Numbers) ให้ได้ จำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 ของจำนวนศิษย์ที่ได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเฉพาะ ระดับปริญญาตรีทั้งหมด ส่วนกลุ่มศิษย์เก่าที่ได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่ได้รับการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ใช้ทั้งหมดเพราะมีจำนวนน้อย

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา 450 คน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนศิษย์เก่า ที่ได้จากการสำรวจ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
เฉพาะระดับปริญญาตรี	1,084	338	31.1
เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี	57	57	100
ทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	55	55	100
รวม	1,196	450	37.62

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือดังนี้

1. ขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือ

1.1 ส่งแบบสอบถามปลายเปิดให้ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ให้บอกลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของผู้ตอบ (คุณภาพแนวๆ) และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคและแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

1.2 ศึกษาลักษณะ กิจกรรม และการบริการที่เกี่ยวข้องกับศิษย์เก่าที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตลอดจนกลุ่มศิษย์เก่าบางกลุ่มได้จัดทำจากผู้นรู้ เอกสารสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะจากวารสาร "การศึกษา" และหนังสือพิมพ์ "การศึกษามหาวิทยาลัยของท่านศรีนครินทรวิโรฒ" ของสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และรายงานการประชุมสัมมนาศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเกี่ยวกับ "บทบาทของศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการพัฒนาสังคม" ซึ่งจัดโดยสมาคมศิษย์เก่า เมื่อวันที่ 18 - 20 ธันวาคม พ.ศ. 2518

1.3 ศึกษารูปแบบของแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะแบบสอบถามวัดความคาดหวังและความพึงพอใจของวิไลน์ จุมปาแปด (วิไลน์ จุมปาแปด 2500 : ภาคผนวก ง. 1 - 20) แบบสอบถามวัดทัศนคติของ สาคกร เข้มทอง (สาคกร เข้มทอง 2517 : ภาคผนวก ก. 11 - 21) แบบสอบถามวัดทัศนคติของ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2519 : 220 - 216)

1.4 สอบถาม สัมภาษณ์ เกี่ยวกับศิษย์เก่ากับสถาบันจาก นิสิต นักศึกษา ปัจจุบันและศิษย์เก่าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และจากผู้มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับศิษย์เก่า รวมจำนวน 20 คน (ดูภาคผนวก) เพื่อบรรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการสร้างแบบสอบถาม

1.5 นำข้อมูลที่ได้อาจจากการศึกษาทั้งหมดมาสร้างข้อคำถามให้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แล้วเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอบกับศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพและปรับปรุงแบบสอบถาม

2. ลักษณะของ เครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบซึ่งบอกให้ทราบถึงตัวแปรอิสระที่ศึกษา ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย สถานภาพของการเป็นนิสิตคณะศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษา การได้รับการและความช่วยเหลือคณะศึกษาจากมหาวิทยาลัย ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว รายได้และตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งแบ่ง เป็น 4 ลักษณะ คือ ความสนใจในมหาวิทยาลัย การบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย และการร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยแต่ละข้อที่นำมาเสนอ ผู้ตอบกระทำบ่อยครั้งเพียงไร โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ บ่อยมาก บ่อย บางครั้ง เกือบจะไม่ ไม่เคย พร้อมทั้งมีข้อความปลายเปิดให้ผู้ตอบบอกลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยที่มีเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ปรากฏในแบบสอบถามอีกด้วย

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 2

ข้อความ	บ่อย มาก	บ่อย	บาง ครั้ง	เกือบ จะไม่	ไม่ เคย
๐. เข้าร่วมกิจกรรมที่นิตยปัจจุบันจัดขึ้น ภายในมหาวิทยาลัย					

ตอนที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอนย่อยคือ

ตอนที่ 3 ก. เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่า กับมหาวิทยาลัย ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น มีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย พร้อมทั้งมีข้อความปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกด้วย

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 3 ก.

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย
๐. ได้รับความสะดวกในการติดต่อกับมหาวิทยาลัย					

ตอนที่ 3 ข. เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น มีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง พร้อมทั้งมีข้อความปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกด้วย

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 3 ข.

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
๐. ผู้บริหาร ณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ควรหาเวลาออกไปพบปะเยี่ยมเยียน หรือสังสรรค์กับศิษย์เก่า					

3. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.1 ท้าอำนาจจำแนก (Discriminating Power) ของแบบสอบถาม เป็นรายข้อ โดยดำเนินการดังนี้

3.1.1 หาจำนวนแบบสอบถามร้อยละ 25 ของผู้ได้คะแนนสูง และ ร้อยละ 25 ของผู้ได้คะแนนต่ำ จากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดมาเป็นตัวแทนในการประเมินค่า ค่าถามแต่ละข้อ

3.1.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ได้คะแนนสูง และกลุ่มผู้ได้คะแนนต่ำเป็นรายข้อ โดยหาค่าอัตราส่วนวิกฤติ t (t - test)

3.1.3 เลือกข้อคำถามที่มีค่าอัตราส่วนวิกฤติ t ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป ไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป เพราะมีค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสม ปรากฏว่า ข้อคำถามวัดสัมพันธภาพระหว่างกษัตริย์กับมหาวิทยาลัยไว้ 48 ข้อ ซึ่งมีอัตราส่วนวิกฤติ t อยู่ระหว่าง 2.0019 ถึง 6.5629 (ดูภาคผนวก)

3.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำข้อคำถาม ที่เลือกไว้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ α Coefficient ของค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ($n = 100$)

แบบสอบถาม	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น
ตอนที่ 2	48	.95967
ตอนที่ 3	30	.90503
ตอนที่ 3 ก.	14	.90208
ตอนที่ 3 ข.	16	.94187
แบบสอบถามทั้งฉบับ	78	.96460

4. เกณฑ์การให้คะแนน

ในการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกในแต่ละข้อ ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนัก
สมมติ (Arbitrary Weighting) คือแต่ละข้อให้คะแนนเป็น 5 ระดับดังนี้

คำถามเชิงนิมิต	ให้คะแนน 5	สำหรับคำตอบ	น้อยมาก	มากที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	ให้คะแนน 4	สำหรับคำตอบ	น้อย	มาก	เห็นด้วย
	ให้คะแนน 3	สำหรับคำตอบ	บางครั้ง	ปานกลาง	เฉย ๆ
	ให้คะแนน 2	สำหรับคำตอบ	เกือบจะไม่	น้อย	ไม่เห็นด้วย
	ให้คะแนน 1	สำหรับคำตอบ	ไม่เคย	น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คำถามเชิงนิเสธ	ให้คะแนน 1	สำหรับคำตอบ	น้อยมาก	มากที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	ให้คะแนน 2	สำหรับคำตอบ	น้อย	มาก	เห็นด้วย
	ให้คะแนน 3	สำหรับคำตอบ	น้อยครั้ง	ปานกลาง	เฉย ๆ
	ให้คะแนน 4	สำหรับคำตอบ	เกือบจะไม่	น้อย	ไม่เห็นด้วย
	ให้คะแนน 5	สำหรับคำตอบ	ไม่เคย	น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม ถึงวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2521
โดยมีวิธีเก็บรวบรวม 2 วิธีดังนี้

1. คัดต่อและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่สามารถ
ติดต่อด้วยตนเองได้คือ กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในวิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูจันทรเกษม

วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ วิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อาชีวศึกษาวิทยาเขตพัฒนชัยการพระนคร โรงเรียนศรีอยุธยา โรงเรียนสายน้ำผึ้ง โรงเรียน
สวนกุหลาบ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง โรงเรียนวัดธาตุทอง โรงเรียนปทุมคงคา โรงเรียน
วัดน้อยใน กรมวิชาการ กรมการฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมการศาสนา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

2. จัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัย
ไม่สามารถติดต่อด้วยตนเองได้ พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย และติดแสตมป์เรียบร้อยแล้ว
กลับคืนผู้วิจัยเมื่อตอบแบบสอบถามแล้ว

จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นจำนวน 450 ฉบับ ได้รับกลับคืน
เป็นจำนวน 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.89 ของจำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งทั้งหมด

วิธีจัดกระทำข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาแล้ว ได้ดำเนินการตามขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามและคำนวณค่าสถิติเบื้องต้น ต่อไปนี้

- 1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (Garrett. 1973 : 27)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การหาค่าความแปรปรวน (Variance) คำนวณจากสูตร

(Garrett. 1973 : 27)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

2. ใช้ t -test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1, 2, 4, 5, 6, 8 และ 9 คำนวณจากสูตร

(Edward. 1968 : 94)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่จะพิจารณาใน t -distribution
 $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
 $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
 s_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
 s_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
 n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่ 1
 n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่ 2

3. ใช้ F - test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 และข้อที่ 7 คำนวณจากสูตร (Landquist. 1956 : 56)

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะพิจารณาใน F - distribution

MS_A แทน ค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

เมื่อพบค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q - statistic ตามวิธี Newman - Keul Method (Winer. 1971 : 210 - 218)

$$q = \frac{\bar{T}_{\text{largest}} - \bar{T}_{\text{smallest}}}{\sqrt{MS_{\text{error}}/n}}$$

เมื่อ $\bar{T}_{\text{largest}}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของ Treatment ที่มากที่สุด

$\bar{T}_{\text{smallest}}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของ Treatment ที่น้อยที่สุด

n แทน Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

MS_{error} แทน Mean Square Error

4. สำหรับการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนั้น ใช้สถิติดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ 25 % คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่จะพิจารณาใน t - distribution

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

s_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มสูง

s_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มต่ำ

4.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร χ Coefficient

(Carrett. 1973 : 341)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้สื่อความหมายได้ตรงกันในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
q	แทน	Studentized q - Statistic
h	แทน	Harmonic mean

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยใน 4 ด้านคือ ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า และการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยในแต่ละด้าน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าตามตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย สถานภาพของการเป็นนิสิตขณะศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษา ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว รายได้และตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปให้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ตอบ แล้วรวบรวมกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับและมีจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น ทั้งปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่างและที่ได้รับกลับมา

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม ทั้งหมด (ฉบับ)	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน (ฉบับ)	ร้อยละ
ศิษย์เก่าที่เคยศึกษาในระดับปริญญาตรี	338	248	73.37
ศิษย์เก่าที่เคยศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี	57	40	70.18
ศิษย์เก่าที่เคยศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและ สูงกว่าปริญญาตรี	55	49	89.09
รวม	450	337	74.89

จากตาราง 3 แสดงว่า แบบสอบถามที่ได้จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 450 ฉบับ จำแนกเป็น จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งไปยังกลุ่มศิษย์เก่าที่เคยศึกษาในมหาวิทยาลัย เฉพาะระดับปริญญาตรี 338 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73.37 จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าที่เคยศึกษาในมหาวิทยาลัย เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี 57 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.18 และจำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ศิษย์เก่าที่เคยศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี 55 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 49 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.09 รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน และใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.89 จากจำนวนแบบสอบถามที่ได้จัดส่งไปทั้งหมด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งสัมพันธภาพออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า สัมพันธภาพแต่ละด้านได้แบ่งออกเป็นย่อยๆ โดยสองด้านแรกต่างแบ่งออกเป็น 12 ข้อ สองด้านหลังแบ่งออกเป็น 10 และ 12 ข้อ ตามลำดับ (ดูภาคผนวก) ทุกข้อมีความสำคัญเป็น 5 ระดับคือ บ่อยมาก บ่อย บางครั้ง เกือบจะไม่ และไม่เคย ซึ่งแต่ละระดับได้กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ในการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยแต่ละด้านนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของด้านนั้น ๆ ดังนี้

1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับต่ำที่สุด
1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับต่ำ
2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับสูง
4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับสูงที่สุด

ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย
ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย (N = 337)

ข้อ	ความสนใจในมหาวิทยาลัย	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
1	สนทนาในเรื่องราวเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยกับเพื่อนฝูง	3.35	1
2	ติดตามข่าวสารของมหาวิทยาลัยจากวารสารหรือเอกสารของมหาวิทยาลัย	2.90	3
3	สอบถามเรื่องราวของมหาวิทยาลัยจากศิษย์ปัจจุบัน	2.84	4
4	ติดตามข่าวสารกิจกรรมเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์	3.07	2
5	เคยกลับมาเยี่ยมเยียนมหาวิทยาลัย	2.71	6
6	เคยกลับมาเยี่ยมเยียนอาจารย์ที่เคยสอนขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย	2.18	8
7	มาร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เช่น งานวันสถาปนามหาวิทยาลัย วันไหว้ครู หรือสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น	1.82	11
8	ช่วยเหลือทางการเงินหรือสิ่งของในการจัดกิจกรรมของนิสิตปัจจุบัน	2.04	9
9	เคยเขียนบทความหรือข้อเขียนเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในวารสาร หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ	1.14	13
10	เคยเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยต่อมหาวิทยาลัย	1.41	2
11	แจ้งข่าวสารของมหาวิทยาลัยแก่เพื่อนศิษย์เก่าด้วยกัน	2.23	7
12	พบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยกับบุคลากรของมหาวิทยาลัย เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ นิสิตปัจจุบัน เป็นต้น	1.99	10

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ความสนใจในมหาวิทยาลัย	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
13	เคยคิดที่จะกลับมาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยอีก	2.84	5
	คะแนนเฉลี่ยรวม	2.35	

จากตาราง 4 แสดงว่า สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านความสนใจในมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมของศิษย์เก่าอยู่ในระดับ "ต่ำ" ($\bar{X} = 2.35$)

การแสวงหาความสนใจในมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าที่พบอยู่ใน 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สนทนาในเรื่องราวเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยกับเพื่อนฝูง ($\bar{X} = 3.35$) ติดตามข่าวสารกิจกรรมเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.07$) และติดตามข่าวสารของมหาวิทยาลัยจากวารสารของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.90$) แต่ทั้ง 3 อันดับแรกนี้ต่างก็มีระดับสัมพันธภาพอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

ส่วนการแสดงความสนใจในมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าที่อยู่ในระดับ "ต่ำที่สุด" ได้แก่ เคยเขียนบทความหรือข้อเขียนเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในวารสาร หนังสือพิมพ์หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ($\bar{X} = 1.14$) และเคยเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยต่อมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 1.41$)

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย
ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย (N = 337)

ข้อ	การรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
1	กล่าวถึงผลงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยแก่เพื่อนร่วมงานเพื่อนฝูงหรือบุคคลอื่น ๆ	3.03	8
2	ชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องแก่บุคคลที่เข้าใจในมหาวิทยาลัยผิดพลาด	3.03	8
3	เคยติดต่อขอทราบข้อมูลที่ถูกต้องจากมหาวิทยาลัย เมื่อทราบข่าวที่ไม่เป็นผลดีแก่มหาวิทยาลัยจากบุคคลอื่น	2.15	11
4	แนะนำให้บุคคลอื่นรู้จักมหาวิทยาลัย	3.29	6
5	เคยแสดงตนต่อบุคคลอื่นว่าเป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย	3.51	3
6	เคยตระหนักว่าการกระทำของท่านและศิษย์เก่ามีผลกระทบต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	3.43	5
7	เคยกล่าวถึงการกระทำของท่านที่ได้รับคำชมเชยหรือยอมรับว่าเป็นผลจากประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย	3.00	10
8	พยายามตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีที่สุดเพื่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	3.83	2
9	เคยนำผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยหรือประสบการณ์จากมหาวิทยาลัยไปเผยแพร่หรือทดลองใช้ในวงงานของศิษย์เก่า	3.16	7
10	เคยเขียนบทความ ข้อเขียน แนะนำมหาวิทยาลัย ผลงานของมหาวิทยาลัย หรือเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเผยแพร่ในวารสาร เอกสาร หรือสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ	1.26	13

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	การรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
11	เข้าร่วมกระทำการกิจกรรมเพื่อสังคมในฐานะศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย เช่น ร่วมจัดงานการกุศล สงเคราะห์ชุมชน บริจาคโลหิต เป็นต้น	1.82	12
12	เคยรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อบุคคลอื่นกล่าวว่าศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย	3.45	4
13	เคยรู้สึกพึงพอใจ ภูมิใจ เมื่อบุคคลอื่นกล่าวชมเชยยกย่องมหาวิทยาลัย	3.91	1
	คะแนนเฉลี่ยรวม	2.99	

จากตาราง 5 แสดงว่า สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย โดยส่วนรวมอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 2.99$)

การแสดงผลถึงการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าที่พบมากอยู่ใน 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เคยรู้สึกพอใจภูมิใจ เมื่อบุคคลอื่นกล่าวชมเชย ยกย่องมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.91$) พยายามตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีที่สุด เพื่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.83$) และเคยแสดงตนต่อบุคคลอื่นว่าเป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.51$) ซึ่งทั้ง 3 อันดับแรกนี้ต่างก็มีระดับสัมพันธภาพอยู่ในระดับ "สูง"

ส่วน 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ เคยเขียนบทความ ข้อเขียน แนะนำมหาวิทยาลัย ผลงานของมหาวิทยาลัยหรือเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เผยแพร่ในวารสาร เอกสารหรือสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งมีระดับสัมพันธภาพอยู่ในระดับ "ต่ำที่สุด" ($\bar{X} = 1.26$) 2 อันดับต่อมาคือ เข้าร่วมกระทำการกิจกรรมเพื่อสังคมในฐานะศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย เช่น ร่วมจัดงานการกุศล สงเคราะห์ชุมชน

บริจาคโลหิต เป็นต้น ($\bar{X} = 1.82$) และเคยติดต่อขอทราบข้อมูลที่ถูกส่งจากมหาวิทยาลัย
เมื่อทราบข่าวที่ไม่เป็นผลก็แก่มหาวิทยาลัยจากบุคคลอื่น ($\bar{X} = 2.15$) ซึ่ง 2 อันดับนี้ต่างก็มี
ระดับสัมพันธภาพอยู่ในระดับ "ต่ำ"

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย
ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย (N = 337)

ข้อ	การรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
1	เคยกลับมาใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	2.29	2
2	เข้าอบรมสัมมนาทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยโดยตรง	1.43	7
3	ติดต่อขอเชิญอาจารย์ เจ้าหน้าที่ จากมหาวิทยาลัยไปเป็นวิทยากร ให้การศึกษาอบรมบุคคลในวงงานของตน	1.50	6
4	เคยเข้ารับการอบรมสัมมนา โดยมีบุคลากรจากมหาวิทยาลัยร่วมใน การอบรม	1.89	3
5	เคยติดต่อขอตำรา เอกสารทางวิชาการจากมหาวิทยาลัย	1.70	5
6	ใช้ตำราหรือเอกสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัยหรือของอาจารย์ ในมหาวิทยาลัยประกอบในการปฏิบัติงานในหน้าที่	2.86	1
7	เคยได้รับแจกเอกสาร จุลสาร ตำรา หรือสิ่งตีพิมพ์จากมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานของมหาวิทยาลัย	1.73	4
8	เคยติดต่อใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัย เช่น หอประชุม สนามกีฬา เป็นต้น	1.15	10
9.	เคยยืมอุปกรณ์เครื่องใช้บางอย่างจากมหาวิทยาลัย เช่น เอกสาร โสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น	1.39	8

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	การรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
1	เคยกลับมาใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร โสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น	1.37	9
	คะแนนเฉลี่ยรวม	1.73	

จากตาราง 6 แสดงว่า สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย โดยส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.73$)

การรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าที่มีมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ใช้ตำราหรือเอกสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัย หรือของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ประกอบในการปฏิบัติงานในหน้าที่ แต่ก็มิ่ระดับสัมพันธภาพในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) ส่วนการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าในลักษณะอื่น ๆ ต่างอยู่ในระดับ "ต่ำ" และ "ต่ำที่สุด" ทั้งสิ้น

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า (N = 337)

ข้อ	การเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
1	ร่วมพบปะสังสรรค์ระหว่างศิษย์เก่าด้วยกัน	2.40	1
2	นำปัญหาหรือข้อควรพิจารณาของมหาวิทยาลัยมาอภิปราย ถกเถียง ในหมู่ศิษย์เก่าด้วยกัน	2.38	2
3	กล่าวชักชวนศิษย์เก่าและบุคคลอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่ศิษย์เก่าจัดขึ้นในโอกาสต่าง ๆ	2.18	4
4	ติดตามข่าวสารศิษย์เก่าจากวารสารของสมาคมศิษย์เก่า	2.30	3
5	เคยเป็นกรรมการในการจัดกิจกรรมศิษย์เก่า เช่น กรรมการจัด งานสังสรรค์ เป็นต้น	1.30	10
6	ร่วมบริจาคเงินหรือสิ่งของ ช่วยเหลือการจัดกิจกรรมศิษย์เก่า	2.09	7
7	เคยศึกษาติดตามการทำงานงานของศิษย์เก่าหรือสมาคมศิษย์เก่าของ สถาบันอื่น ๆ	2.15	5
8	ศึกษาติดตามผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มศิษย์เก่าหรือที่สมาคม ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยจัดขึ้น	2.14	6
9	เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาคมศิษย์เก่าจัดขึ้น เช่น เข้าร่วมประชุม สัมมนาหรืองานสังสรรค์ เป็นต้น	1.90	8
10	เคยเสนอแนะแสดงความคิดเห็นในเรื่องศิษย์เก่าต่อสมาคมศิษย์เก่า	1.43	9

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	การเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
11	เคยเขียนบทความหรือข้อเขียนเกี่ยวกับศิษย์เก่าในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ	1.13	12
12	เคยกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในฐานะตัวแทนศิษย์เก่า เช่น เข้าร่วมประชุม สัมมนา อภิปราย ปาฐกถา เป็นต้น	1.22	11
	คะแนนเฉลี่ยรวม	1.89	

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่าโดยส่วนรวมอยู่ในระดับ "ต่ำ" ($\bar{X} = 1.89$)

เมื่อพิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่าในแต่ละข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับ "ต่ำ" และ "ต่ำที่สุด" โดยมี รวมนพปะสังสรรค์ ระหว่างศิษย์เก่าด้วยกันมากเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.40$) และเคยเขียนบทความหรือข้อเขียนเกี่ยวกับศิษย์เก่าในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 1.12$)

ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ยและอันดับของสัมพันธภาพแต่ละด้านระหว่างศิษย์เก่า
กับมหาวิทยาลัย (N = 337)

ข้อ	สัมพันธภาพ	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
1	ความสนใจในมหาวิทยาลัย	2.35	2
2	การรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	2.99	1
3	การรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	1.73	4
4	การเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	1.89	3
	คะแนนเฉลี่ยรวม	2.24	

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ด้าน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ต่ำ" ($\bar{X} = 2.24$) สามารถจัดลำดับตามค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 คือ ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.99$) อันดับที่ 2 คือ ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.35$) อันดับที่ 3 คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า ($\bar{X} = 1.89$) และอันดับที่ 4 คือ ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 1.73$)

เนื่องจากผู้วิจัยได้มีข้อคำถามปลายเปิด สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างได้บอกถึงสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยที่มันนอกเหนือจากที่ปรากฏในแบบสอบถาม ข้อคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ได้สรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความถี่ ปรากฏดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่ได้จากคำถามปลายเปิด

ลำดับที่	สัมพันธภาพ	ความถี่
1	ขอคำรับรองจากอาจารย์ที่เคยสอนเพื่อใช้ในการศึกษาต่อ	6
2	รับบริการจัดหาครูสอนพิเศษจากแผนกแนะแนวของมหาวิทยาลัย	3
3	ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่เคยสอน	3
4	ติดตามความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยในค่านต่าง ๆ เช่น การเปิดสอนในแต่ละคณะวิชา การขยายวิทยาเขต การย้ายวิทยาเขต เป็นต้น	3
5	ติดตามความเคลื่อนไหวของนิสิตและคณาจารย์ในค่านต่าง ๆ เช่น ความขัดแย้งระหว่างอาจารย์กับนิสิต การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น	2
6	จำหน่ายและเผยแพร่หนังสือของมหาวิทยาลัย	1
7	แนะนำการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแก่ผู้ที่สนใจ	1
8	บรรยายให้ชาวต่างประเทศรู้จักมหาวิทยาลัยขณะศึกษาต่อในต่างประเทศ	1
9	ติดตามความเคลื่อนไหวของผู้บริหารของมหาวิทยาลัย	1

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าตาม
ตัวแปรต่าง ๆ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1 - 9

3.1 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า
จำแนกตามเพศ ซึ่งแบ่งเป็นชายและหญิง เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ศิษย์เก่า
ชายและหญิงมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
ทดสอบโดยใช้ $t - test$ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่าง
ศิษย์เก่าเพศชายและหญิง

สัมพันธภาพ	ชาย (N = 141)		หญิง (N = 196)		t
	$\bar{X}_1$	S_1^2	$\bar{X}_2$	S_2^2	
1. ความสนใจในมหาวิทยาลัย	30.65	42.33	30.60	58.01	.07
2. การรักษาระดับและแผนผังของ มหาวิทยาลัย	39.06	50.24	39.42	52.31	-.46
3. การบริการและความช่วยเหลือจาก มหาวิทยาลัย	17.59	28.73	17.31	37.27	.44
4. การเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	23.28	55.32	22.37	49.28	1.13
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน	110.28	463.92	109.42	541.96	.35

จากตาราง 10 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านของศิษย์เก่าชายและหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ศิษย์เก่าชายและหญิงมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่า เพศ ไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

3.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า
จำแนกตามสถานภาพสมรส ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ โสดและแต่งงาน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยครั้นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ $t - test$ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน

สัมพันธภาพ	โสด (N = 125)		แต่งงาน (N = 212)		t
	$\bar{X}_1$	S_1^2	$\bar{X}_2$	S_2^2	
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	31.54	52.32	30.01	49.07	1.90
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	39.28	56.09	39.01	48.87	.33
3. ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	17.46	34.59	17.39	32.75	.11
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	23.27	49.04	22.41	54.35	1.07
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน	111.38	483.30	108.80	507.05	1.03

จากตาราง 11 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 คำน และจำแนกเป็นรายค่านของศิษย์เก่าที่เป็นโสดและแต่งงานแล้ว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 คำน และจำแนกเป็นรายค่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่า สถานภาพสมรสไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2

3.3 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า
จำแนกตามระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับคือ
เฉพาะระดับปริญญาตรี เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี และทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่า
ปริญญาตรี เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย
เฉพาะระดับปริญญาตรี เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี กับทั้งระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยครินครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ F - test
ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 12, 13 และ 14

ตาราง 12 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า
จำแนกตามระดับการศึกษาที่เข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย

สัมพันธภาพ	เฉพาะระดับ ปริญญาตรี		เฉพาะระดับสูงกว่า ปริญญาตรี		ทั้งระดับปริญญาตรีและ สูงกว่าปริญญาตรี	
	(N = 248)		(N = 40)		(N = 49)	
	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	$\bar{X}_3$	S_3
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	28.54	9.51	29.55	9.26	31.84	7.34
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงแก่ มหาวิทยาลัย	37.38	9.36	40.80	8.87	40.12	6.64
3. ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจาก มหาวิทยาลัย	16.81	6.43	19.28	7.28	19.47	6.26
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	22.18	7.76	21.60	6.02	24.23	7.13
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน	108.15	21.50	112.48	24.75	115.65	22.47

จากตาราง 12 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการรับบริการ และความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่ากลุ่มที่เคยเข้ารับการศึกษากลับมหาวิทยาลัย ในระดับเฉพาะสูงกว่าปริญญาตรีสูง เป็นอันดับ 1 กลุ่มที่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี สูงเป็นอันดับ 2 และกลุ่มที่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี สูง เป็นอันดับ 3 ส่วนสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน ปรากฏว่ากลุ่มที่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมาเป็นอันดับ 1 กลุ่มที่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีมาเป็นอันดับ 2 และกลุ่มที่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอันดับ 3 เพื่อให้ทราบว่าศิษย์เก่าแต่ละกลุ่มมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ระหว่าง
ศิษย์เก่าที่มีระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย
แตกต่างกัน

สัมพันธภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	ระหว่างกลุ่ม	2	106.54	53.27	1.07
	ภายในกลุ่ม	334	16,605.09	49.72	
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	ระหว่างกลุ่ม	2	171.21	85.61	1.68
	ภายในกลุ่ม	334	17,061.71	51.08	
3. ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	ระหว่างกลุ่ม	2	574.95	287.48	8.99**
	ภายในกลุ่ม	334	10,679.66	31.98	
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	ระหว่างกลุ่ม	2	164.38	82.19	1.60
	ภายในกลุ่ม	334	17,111.40	51.23	
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2,707.86	1,353.93	2.79
	ภายในกลุ่ม	334	162,302.05	485.93	

$$* F_{.99} (2, 344) = 4.66$$

จากตาราง 13 แสดงว่า ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยในระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านอื่น ๆ และโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามาในมหาวิทยาลัยเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 แต่ไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า และสัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 3

เพื่อที่จะทราบว่า ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยในระดับการศึกษาที่ต่างกันคู่ใดบ้างที่มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ผู้วิจัยใช้การทดสอบโดยวิธีของ นิวแมน - กูเอล (Newman - Kuel Method q - Statistic) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่า
ที่มีระดับการศึกษาที่เคยรับการศึกษาในมหาวิทยาลัย แตกต่างกันเป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง		เฉพาะระดับ ปริญญาตรี	เฉพาะระดับ สูงกว่าปริญญาตรี	ทั้งระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
	$\bar{X}$	16.81	19.28	19.47
เฉพาะระดับปริญญาตรี	16.81	—	2.47 [*]	2.66 [*]
เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี	19.28		—	0.19
ทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ปริญญาตรี	19.47			—
r				
			2	3
q .95 (r, 334)			2.77	3.31
q .95 (r, 334) . $\sqrt{MS_{error}/n}$			2.01	2.41

จากตาราง 14 พบว่า

1. คิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัย เฉพาะระดับปริญญาตรี กับคิษย์เก่าที่เคยรับการศึกษาเฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัยเฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยสูงกว่า
2. คิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัย เฉพาะระดับปริญญาตรีกับคิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัยทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัยทั้งระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยสูงกว่า
3. คิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัย เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี กับคิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัยทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า

จากแผนการดำเนินงานภาพของการเป็นนิติคณะศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ภาคปกติ และภาคสมทบ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่าศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิติภาคปกติและนิติภาคสมทบ มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทดสอบโดยใช้ t -test ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่มีสถานภาพของการเป็นนิติคณะศึกษาแตกต่างกัน

สัมพันธภาพ	ภาคปกติ (N = 116)		ภาคสมทบ (N = 132)		t
	$\bar{X}_1$	S_1^2	$\bar{X}_2$	S_2^2	
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	31.72	51.49	29.10	46.56	2.93**
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	39.75	52.50	37.71	41.55	2.33*
3. ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	17.51	30.20	15.86	26.32	2.43*
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	23.93	60.15	21.48	48.44	2.61**
5. สัมพันธภาพโดยสรุปรวมทั้ง 4 ด้าน	112.81	504.87	104.08	429.24	3.16**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวาง 15 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าที่เคยเป็น
 นิสิตภาคปกติและศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคสมทบ ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการเข้าร่วม
 กิจกรรมศิษย์เก่าและโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยและด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจาก
 มหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับ
 มหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคปกติสูงกว่า นั่นคือ ศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคปกติ
 มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านสูงกว่าศิษย์เก่าที่เคย
 เป็นนิสิตภาคสมทบ หรืออาจกล่าวได้ว่า สถานภาพของการเป็นนิสิตขณะศึกษา เป็นองค์ประกอบที่
 ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4

3.5 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า

จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษา ซึ่งแบ่ง เป็นการมีส่วนร่วมและการไม่
มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า ศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วม
และไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษา มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร แตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ $t - test$ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ระหว่างศิษย์เก่า
ที่เคยมีส่วนร่วมและไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษา

สัมพันธภาพ	มีส่วนร่วม (N = 118)		ไม่มีส่วนร่วม (N = 149)		
	$\bar{X}_1$	S_1^2	$\bar{X}_2$	S_2^2	
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	32.53	52.72	28.01	39.74	6.11**
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	41.21	47.23	36.44	48.75	6.27**
3. ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือของ มหาวิทยาลัย	18.55	36.21	15.85	26.10	4.46**
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	24.63	59.06	20.28	40.14	5.69**
5. สัมพันธภาพโดยรวมทั้ง 4 ด้าน	116.77	491.74	100.69	401.27	6.98**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านของศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วมและที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษาศาสตร์สูงกว่า นั่นคือ ศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านสูงกว่าศิษย์เก่าที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ หรืออาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตคณะศึกษาศาสตร์เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 5

3.6 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า
จำแนกตามการได้รับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น
เคยได้รับและไม่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา เพื่อทดสอบ
สมมุติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า ศิษย์เก่าที่เคยได้รับและไม่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจาก
มหาวิทยาลัยขณะศึกษา มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน
ทดสอบโดยใช้ $t - \text{test}$ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่า
ที่เคยได้รับและไม่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย
ขณะศึกษา

สัมพันธภาพ	เคยได้รับ (N = 149)		ไม่เคยได้รับ (N = 188)		t
	$\bar{X}_1$	S_1^2	$\bar{X}_2$	S_2^2	
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	32.43	42.95	29.10	52.08	4.43**
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	41.03	39.52	37.21	58.78	5.03**
3. ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจาก มหาวิทยาลัย	19.02	33.80	16.11	29.33	4.70**
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	24.51	46.10	21.28	52.65	4.20**
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน	116.74	418.84	103.28	514.72	5.71**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านของศิษย์เก่าที่เคยได้รับ และศิษย์เก่าที่ไม่เคยได้รับการบริการ และความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าที่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษามีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านสูงกว่าศิษย์เก่าที่ไม่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่า การได้รับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษาเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 6

3.7 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า

จำแนกตาม ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะคือน้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 7 ที่ว่าศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้วเป็นเวลานานต่างกัน มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ $F - test$ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 18 และ 19

ตาราง 18 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า
จำแนกตามระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว

สัมพันธภาพ	น้อยกว่า 5 ปี (N = 117)		5 - 10 ปี (N = 113)		มากกว่า 10 ปี (N = 107)	
	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	$\bar{X}_3$	S_3
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	31.09	7.18	30.68	7.35	29.91	6.83
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	38.62	8.52	39.20	7.15	38.71	7.04
3. ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	16.72	5.71	17.66	5.72	17.68	6.05
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	20.45	8.94	22.56	7.71	22.63	7.36
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน	109.44	23.44	110.22	22.41	109.09	22.06

จากตาราง 18 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านของศิษย์เก่าที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว เป็นระยะเวลานานน้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความใกล้เคียงกัน แต่เพื่อให้ทราบอย่างแน่ชัดว่าศิษย์เก่าแต่ละกลุ่มมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F - test)

ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ระหว่างศิษย์เก่า
ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้วเป็นระยะเวลาตามแตกต่างกัน

สัมพันธภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านความสนใจใน มหาวิทยาลัย	ระหว่างกลุ่ม	2	94.96	47.48	.92
	ภายในกลุ่ม	334	17,178.39	51.46	
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	ระหว่างกลุ่ม	2	13.60	6.80	.13
	ภายในกลุ่ม	334	18,097.55	54.18	
3. ด้านการรับบริการและความ ช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	ระหว่างกลุ่ม	2	85.41	42.91	1.29
	ภายในกลุ่ม	334	11,034.11	33.04	
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ศิษย์เก่า	ระหว่างกลุ่ม	2	6.09	3.05	.06
	ภายในกลุ่ม	334	17,563.30	52.59	
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวม ทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1019468.61	509,734.30	1.01
	ภายในกลุ่ม	334	167,244,916.20	502,236.99	

จากตาราง 19 แสดงว่า ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้วเป็นระยะเวลาตาม
ต่างกัน มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่า ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว
ไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่เป็นไปตาม
สมมุติฐานข้อที่ 7

3.8 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า

จำแนกตามรายได้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับคือ รายได้ต่อเนื่องต่ำกว่า 3,000 บาท และตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 8 ที่ว่า ศิษย์เก่าที่มีรายได้ต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ t - test ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ระหว่างศิษย์เก่าที่มีรายได้แตกต่างกัน

สัมพันธภาพ	ต่ำกว่า 3,000 บาท (N = 166)		ตั้งแต่ 3,000 บาท ขึ้นไป (N = 171)		t
	$\bar{X}_1$	s_1^2	$\bar{X}_2$	s_2^2	
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	31.08	48.55	30.21	52.13	1.12
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	39.33	52.10	39.02	54.14	.39
3. ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	17.19	25.50	17.61	40.76	.68
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า	22.41	53.10	23.02	52.46	.78
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน	110.07	495.57	109.89	524.43	.07

จากตาราง 20 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้านและจำแนกเป็นรายด้านของศิษย์เก่าที่มีรายได้ต่อเนื่องต่ำกว่า 3,000 บาท และตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ศิษย์เก่าที่มีรายได้ต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่ารายได้ไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 8

3.9 วิเคราะห์ความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของคิษย์เก่า
จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งแบ่ง เป็น 2 ประเภทคือ เป็นผู้บริหาร และไม่ใช่ผู้บริหาร
เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 9 ที่ว่า คิษย์เก่าที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานต่างกันมีสัมพันธภาพกับ
มหาวิทยาลัยกรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ $t - test$
ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างของสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ระหว่างคิษย์เก่า
ที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานแตกต่างกัน

สัมพันธภาพ	ผู้บริหาร (N = 77)		ไม่ใช่ผู้บริหาร (N = 260)		
	$\bar{X}_1$	S_1^2	$\bar{X}_2$	S_2^2	
1. ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	30.97	48.45	30.42	51.59	.61
2. ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	39.00	49.50	38.91	55.43	.10
3. ด้านการบริการและรับความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	18.14	46.55	17.23	30.33	1.07
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมคิษย์เก่า	23.35	42.20	22.52	55.16	.95
5. สัมพันธภาพโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน	111.34	488.49	109.06	516.46	.79

จากตาราง 21 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน และ
จำแนกเป็นรายด้านของคิษย์เก่าที่เป็นผู้บริหารและที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
นั่นคือ คิษย์เก่าที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งโดยส่วนรวม 4 ด้าน
และจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่าตำแหน่งหน้าที่การงาน
ไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน
ข้อที่ 9

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

4.1 การวิเคราะห์ทัศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้เสนอปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น จำนวน 14 ข้อ (ดูภาคผนวก) แต่ละข้อมีความสำคัญเป็น 5 ระดับคือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย ซึ่งแต่ละระดับได้กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ในการวิเคราะห์ทัศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของปัญหาแต่ละข้อดังนี้

1.00 – 1.49	หมายความว่า	เป็นปัญหามากที่สุด
1.50 – 2.49	หมายความว่า	เป็นปัญหามาก
2.50 – 3.49	หมายความว่า	เป็นปัญหามากปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายความว่า	เป็นปัญหาน้อย
4.50 – 5.00	หมายความว่า	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง 22 คะแนนเฉลี่ยและอันดับของทัศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพ
ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย (N = 337)

ข้อ	ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
1	ความสะดวกในการติดต่อกับมหาวิทยาลัย	2.71	11
2	มหาวิทยาลัยมีหน่วยงานที่เหมาะสมเป็นสื่อกลางในการติดต่อกับศิษย์เก่า	2.40	10
3	มหาวิทยาลัยพยายามสร้างความสัมพันธ์ติดต่อกับศิษย์เก่า	2.02	1
4	ความพอใจของศิษย์เก่าต่อการดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่า	2.21	3
5	สมาคมศิษย์เก่ามีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	2.37	8
6	มหาวิทยาลัยได้เปิดโอกาสให้ศิษย์เก่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย	2.26	5
7	มหาวิทยาลัยมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อศิษย์เก่า	2.18	2
8	มหาวิทยาลัยสนับสนุนและจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างบรรยากาศให้นิสิตที่กำลังศึกษาเกิดความรู้สึกรักและผูกพันต่อมหาวิทยาลัย	2.39	9
9	ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมีความสนใจและเห็นความสำคัญของศิษย์เก่า	2.36	6
10	ความรู้สึกเป็นปมด้อยที่เป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย	4.51	14
11	ความรู้สึกของศิษย์เก่าว่าตนเองมีความสามารถพอที่จะช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ แก่มหาวิทยาลัยได้	2.94	13
12	ความรู้สึกของศิษย์เก่าว่าเหมือนคนแปลกหน้าเมื่อได้กลับเข้ามาในมหาวิทยาลัย	3.12	12

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
13	ผลงานของศิษย์เก่าได้รับการติดตามผลและยกย่องจากมหาวิทยาลัย	2.37	7
14	ศิษย์เก่ามีอิทธิพลต่อการวางนโยบายและดำเนินงานของมหาวิทยาลัย	2.23	4

จากตาราง 22 แสดงว่า ในทัศนะของศิษย์เก่า ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่จัดอยู่ในระดับเป็นปัญหามาก จะต้องปรับปรุงแก้ไขใน 3 อันดับแรก ได้แก่ มหาวิทยาลัยพยายามสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า ($\bar{X} = 2.02$) มหาวิทยาลัยมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อศิษย์เก่า ($\bar{X} = 2.18$) และความพอใจของศิษย์เก่าต่อการดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่า ($\bar{X} = 2.21$)

ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่จัดอยู่ในระดับเป็นปัญหามานกลางในทัศนะของศิษย์เก่าคือ ความรู้สึกของศิษย์เก่าว่าเหมือนคนแปลกหน้าเมื่อได้กลับเข้ามาในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.12$) และความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถพอที่จะช่วยเหลือกิจการด้านต่าง ๆ แก่มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.94$) ส่วนข้อที่จัดว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุดมีเพียง 1 ปัญหาคือ ความรู้สึกเป็นปมค้อยที่เป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.51$)

อนึ่งผู้วิจัยได้มีข้อความปลายเปิด สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม จากที่ปรากฏในแบบสอบถาม ทัศนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างได้สรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความถี่ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 หัตนะเพิ่มเติมของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่า
กับมหาวิทยาลัยที่ได้จากคำถามปลายเปิด

ลำดับที่	ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	ความถี่ f
1	ศิษย์เก่ามีการงานและภารกิจส่วนตัว	7
2	สมาคมศิษย์เก่าดำเนินงานในวงแคบ ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน	3
3	บุคลากรของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิตปัจจุบัน และศิษย์เก่าเอง ไม่เห็นความสำคัญของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย	3
4	การเดินทางไปมหาวิทยาลัยไม่สะดวก จราจรติดขัด	3
5	การขาดการติดต่อสัมพันธ์ ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์เก่า ศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน และศิษย์เก่ากับอาจารย์	2
6	การขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร คณาจารย์ กับศิษย์เก่าขณะกำลังศึกษา ในมหาวิทยาลัย	2
7	พื้นฐานในการจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัยของนิสิต จัดทำในกลุ่มเล็ก ๆ มีอาจารย์คอยควบคุมเคร่งครัด ทำให้การจัดกิจกรรมไม่กว้างขวางและทั่วถึง จึงไม่ได้เป็นสื่อให้นิสิตมีความรักผูกพันกับมหาวิทยาลัย เท่าที่ควร	2
8	มหาวิทยาลัยละเลยและทอดทิ้งศิษย์เก่าโดยสิ้นเชิง	1
9	การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของมหาวิทยาลัยโดยปราศจากการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อมเดิม ทำให้ศิษย์เก่าเกิดความรู้สึกแปลกใหม่และห่างเหินต่อ มหาวิทยาลัย	1

4.2 การวิเคราะห์ทัศนคติของศิษย์เก่าเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น จำนวน 16 ข้อ (อุปภาคผนวก) แต่ละข้อมีความสำคัญ 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งแต่ละระดับได้กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ในการวิเคราะห์ทัศนคติของศิษย์เก่าเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อดังนี้

1.00 – 1.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.50 – 2.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วย
2.50 – 3.49	หมายความว่า	เฉย ๆ
3.50 – 4.49	หมายความว่า	เห็นด้วย
4.50 – 5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง 24 คะแนนเฉลี่ยและอันดับต้นๆ ของศิษย์เก่าเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพ
ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย (N = 337)

ข้อ	แนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพ	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
1	ศิษย์เก่าควรมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัย โดยเป็นกรรมการ สภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการจัดหาทุนของมหาวิทยาลัย เป็นต้น	3.94	14
2	มหาวิทยาลัยควรเป็นหน่วยงานเกี่ยวกับศิษย์เก่าโดยตรง เพื่อเป็นสื่อกลาง ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	4.21	6
3	มหาวิทยาลัยควรจัดโครงการการศึกษาพิเศษสำหรับศิษย์เก่า เช่น โครงการการศึกษาคาดการณ์ รายงานทัศนศึกษาสำหรับศิษย์เก่า	4.32	3
4	มหาวิทยาลัยควรร่วมมือกับสมาคมศิษย์เก่าจัดโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ แก่ศิษย์เก่า	4.25	4
5	มหาวิทยาลัยควรร่วมมือกับสมาคมศิษย์เก่าจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน	4.23	5
6	มหาวิทยาลัยควรจัดทำ เอกสาร จุลสาร จดหมายแพร่ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ หรือรายการทางวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อเป็นสื่อสัมพันธ์ ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย	4.37	1
7	มหาวิทยาลัยควรออกเอกสาร เป็นรายเดือนเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการ ใหม่ ๆ แก่ศิษย์เก่าและบุคคลทั่วไป	4.34	2
8	มหาวิทยาลัยควรจัดบริการให้คำปรึกษาแก่ศิษย์เก่าเพื่อช่วยแก้ไขปัญห ที่พบในการทางานและปัญหาอื่น ๆ ของศิษย์เก่า	4.12	9

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพ	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	อันดับ
9	ผู้บริหาร คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยควรหาเวลาออกไปพบปะเยี่ยมเยียนหรือสังสรรค์กับศิษย์เก่า	3.27	16
10	มหาวิทยาลัยควรติดต่อขอความร่วมมือ ช่วยเหลือจากศิษย์เก่าในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จมากขึ้น เช่น ด้านการเงิน การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น	3.91	15
11	มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษาปัจจุบันออกไปกระทำกิจกรรมภายนอกมหาวิทยาลัยหรือกิจกรรมเพื่อท้องถิ่น โดยร่วมมือกับศิษย์เก่าในท้องถิ่นนั้น ๆ	4.11	10
12	มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสและชักชวนให้ศิษย์เก่ากลับมาร่วมงานหรือกระทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย	4.03	13
13	มหาวิทยาลัยควรกระตือรือร้นที่จะรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า	4.10	11
14	ผลงานดีเด่นของศิษย์เก่า ควรได้รับการยกย่องจากมหาวิทยาลัย	4.19	8
15	มหาวิทยาลัยควรดึงศิษย์เก่าเขามาร่วมสร้างความเจริญทางวิชาการ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น คัดเลือกเข้ามาเป็นอาจารย์ประจำ เชิญเป็นวิทยากร อาจารย์พิเศษ หรือร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เป็นต้น	4.21	7
16	ควรมีการจัดตั้ง ชมรม หรือสมาคมศิษย์เก่าสาขาในแต่ละจังหวัด	4.08	12

จากตาราง 24 แสดงว่า คิษย์เก่าเห็นด้วยกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่นำมาเสนอทุกข้อ แนวทางที่คิษย์เก่าเห็นด้วยและได้คะแนนมากเป็นอันดับ 1 คือ มหาวิทยาลัยควรจัดทำ เอกสาร จุลสาร จดหมายแพร่ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ หรือรายการทางวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.37$) อันดับรองลงมาคือ มหาวิทยาลัยควรออกเอกสาร เป็นรายเดือนเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ แก่คิษย์เก่าและบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนแนวทางที่คิษย์เก่าเห็นด้วยแต่ได้คะแนนมาเป็นอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหาร คณาจารย์ ของมหาวิทยาลัยควรหาเวลาออกไปพบปะ เยี่ยมเยียนหรือสังสรรค์กับคิษย์เก่า ($\bar{X} = 3.72$)

อนึ่งผู้วิจัยได้มีข้อคำถามปลายเปิด สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างคิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในแบบสอบถาม ทัศนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างได้สรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความถี่ และได้จำแนกออกเป็น 2 ตอน คือ ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย และข้อเสนอแนะต่อสมาคมคิษย์เก่า ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 25

ตาราง 25 หัตนะเพิ่มเติมของศิษย์เก่าเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่าง
ศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่ได้จากคำถามปลายเปิด

ลำดับที่	แนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพ	ความถี่ f
	<u>ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย</u>	
1	มหาวิทยาลัยควรแสวงหาวิธีการที่จะทำให้สันติปัจจุบันและศิษย์เก่าเกิดความรู้สึกรัก ผูกพันกับมหาวิทยาลัย	6
2	มหาวิทยาลัยควรให้สิทธิพิเศษแก่ศิษย์เก่าในบางกรณี เช่น สิทธิพิเศษในการสอบเข้า ศึกษาต่อ การเข้าอบรมสัมมนาที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เป็นต้น	3
3	มหาวิทยาลัยควรอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไว้บ้าง เพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับ ศิษย์เก่า เช่น อาคารบางอาคาร ต้นไม้ เป็นต้น	3
4	มหาวิทยาลัยควรพยายามสร้างความรู้สึกรัก และผูกพันต่อมหาวิทยาลัยให้เกิดขึ้น ตั้งแต่วัยอยู่ในฐานะนิสิตปัจจุบันเพราะย่อมง่ายกว่าเมื่ออยู่ในฐานะศิษย์เก่า	1
	<u>ข้อเสนอแนะต่อสมาคมศิษย์เก่า</u>	
1	สมาคมศิษย์เก่าควรจัดทำทำเนียบศิษย์เก่าเพื่อสะดวกต่อศิษย์เก่าและมหาวิทยาลัย ในการติดต่อสอบถาม	2
2	สมาคมศิษย์เก่าควรร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการสร้างความรู้สึกรักและผูกพันต่อ มหาวิทยาลัยให้เกิดขึ้นในนิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า	1
3	สมาคมศิษย์เก่าควรติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของศิษย์เก่า ตลอดจน ให้ความช่วยเหลือแก่ศิษย์เก่าผู้ประสบปัญหาในบางกรณี เช่น ประสบสาธารณภัย เป็นต้น	1

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพของศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตลอดจนศึกษาทัศนคติของศิษย์เก่าที่มีต่อปัญหาและแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เลือกจากกลุ่มศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 450 คน ปรากฏว่าศิษย์เก่าที่ให้ความร่วมมือจัดส่งแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 337 คน คิดเป็นร้อยละ 74.89 ของแบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นเป็นศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยเฉพาะระดับปริญญาตรี 248 คน เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี 40 คน กับทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี 49 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ช่วงคะแนน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยซึ่งแบ่งเป็น

4 ลักษณะคือ ความสนใจในมหาวิทยาลัย การรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย และการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า

ตอนที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอนย่อยคือ

ตอนที่ 3 ก. เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่า
กับมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ข. เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่า
กับมหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน
ของข้อมูล
2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
โดยใช้ $t - test$
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม
โดยใช้ $F - test$
4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized
 $q - Statistic$ ตามวิธี Newman - Koul Method

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ปรากฏผลดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย
โดยส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.35$)

1.2 สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$)

1.3 สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.73$)

1.4 สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่าโดยส่วนรวม อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.89$)

1.5 สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.24$)

1.6 การจัดอันดับลักษณะสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยตามคะแนนเฉลี่ยของแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย ปรากฏผลดังนี้ ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.99$) ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.35$) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า ($\bar{X} = 1.89$) และด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 1.73$) ตามลำดับ

1.7 จากการเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างบอกสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ปรากฏในแบบสอบถาม ปรากฏว่า ขอคำรับรองจากอาจารย์ที่เคยสอนเพื่อใช้ในการศึกษาต่อมีความสำคัญมากที่สุด ($f = 6$) ส่วนที่มีความถึ้น้อยที่สุด ($f = 1$) คือ จาหน่ายและเผยแพร่หนังสือของมหาวิทยาลัย แนะนำการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแก่ผู้สนใจ บรรยายให้ชาวต่างประเทศรู้จักมหาวิทยาลัยขณะศึกษาต่อในต่างประเทศ และติดตามความเคลื่อนไหวของผู้บริหารของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า
ปรากฏผลดังนี้

2.1 ศิษย์เก่าหญิงและชายมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายค่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัยเฉพาะระดับปริญญาตรี เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี กับทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยเฉพาะด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปรากฏว่า ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัยเฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี กับทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มศิษย์เก่าทั้ง 2 กลุ่มนี้ต่างมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยในด้านดังกล่าวสูงกว่าศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษจากมหาวิทยาลัยเฉพาะระดับปริญญาตรี ส่วนสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านอื่น ๆ คือ ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า และสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคปกติมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายค่านสูงกว่าศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคสมทบ

2.5 ศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิตินศึกษามีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายค่านสูงกว่าศิษย์เก่าที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิตินศึกษา

2.6 ศิษย์เก่าที่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายค่านสูงกว่าศิษย์เก่าที่ไม่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา

2.7 ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว เป็นเวลานานต่างกัน มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายค่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.8 ศิษย์เก่าที่มีรายได้ต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายค่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.9 ศิษย์เก่าที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานต่างก็มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายคนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 ทิศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

3.1 ทิศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยปรากฏผลดังนี้

3.1.1 ศิษย์เก่าแสดงทัศนะต่อปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่ได้เสนอให้พิจารณาอยู่ใน 3 ระดับคือ ระดับเป็นปัญหามาก เป็นปัญหานกลาง และเป็นปัญหาน้อย ไม่มีปัญหาข้อใดที่ศิษย์เก่าเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด หรือน้อยที่สุด

3.1.2 ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่จัดอยู่ในระดับเป็นปัญหามาก 3 อันดับแรกในทัศนะของศิษย์เก่าคือ ข้อ "มหาวิทยาลัยพยายามสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า" ($\bar{X} = 2.02$) "มหาวิทยาลัยมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อศิษย์เก่า" ($\bar{X} = 2.18$) และ "ความพอใจของศิษย์เก่าต่อการดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่า" ($\bar{X} = 2.21$)

3.1.3 ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่จัดอยู่ในระดับเป็นปัญหานกลาง ในทัศนะของศิษย์เก่ามีเพียง 2 ข้อ คือ ข้อ "ความรู้สึกว่าเหมือนคนแปลกหน้าเมื่อกลับเข้ามาในมหาวิทยาลัย" ($\bar{X} = 3.12$) และ "ความรู้สึกของศิษย์เก่าว่าตนเองมีความสามารถพอที่จะช่วยเหลือกิจการงานต่าง ๆ แก่มหาวิทยาลัย" ($\bar{X} = 2.94$)

3.1.4 ปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ที่จัดอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย ในทัศนะของศิษย์เก่ามีเพียง 1 ข้อ คือ ข้อ "ความรู้สึกเป็นแม่ค้าที่เป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย" ($\bar{X} = 4.51$)

3.1.5 จากการเปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าแสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม พบว่า ปัญหาที่ศิษย์เก่าเสนอมามากที่สุดคือ ศิษย์เก่ามีภาระงานและภารกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 7$) อันดับรองลงมาคือ สมาคมศิษย์เก่าดำเนินงานในวงแคบ

ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ($\bar{x} = 3$) บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า ไม่เห็นความสำคัญของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย ($\bar{x} = 3$) และการเดินทางไปมหาวิทยาลัยไม่สะดวก การจราจรติดขัด ($\bar{x} = 3$)

3.2 ทิศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่า กับมหาวิทยาลัย ปรากฏผลดังนี้

3.2.1 ศิษย์เก่าแสดงทัศนะ เห็นด้วยกับทุกข้อคำถามในแบบสอบถาม

3.2.2 จากการนำคะแนนเฉลี่ยของทัศนะแต่ละข้อมาจัดอันดับจากมากไปหาน้อย พบว่า แนวทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่ได้คะแนนมาก 3 อันดับแรก คือ มหาวิทยาลัยควรจัดทำเอกสาร จุลสาร จดหมายแพรวพราวสาร หนังสือพิมพ์ หรือรายการวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ($\bar{x} = 4.37$) มหาวิทยาลัยควรออกเอกสาร เป็นรายเดือนเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ แก่ศิษย์เก่าและบุคคลทั่วไป ($\bar{x} = 4.34$) และมหาวิทยาลัยควรจัดโครงการการศึกษาสำหรับศิษย์เก่า เช่น โครงการการศึกษาภาคฤดูร้อน รายการทัศนศึกษาสำหรับศิษย์เก่า ($\bar{x} = 4.32$)

3.2.3 จากการเปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าแสดงทัศนะเกี่ยวกับ แนวทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม มีความคิดเห็นที่สำคัญดังนี้

3.2.3.1 ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย จัดอันดับตามความถี่มากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มหาวิทยาลัยควรแสวงหาวิธีการที่จะทำให้นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่าเกิดความรู้สึกผูกพันกับมหาวิทยาลัย ($\bar{x} = 6$) มหาวิทยาลัยควรให้สิทธิพิเศษแก่ศิษย์เก่าในบางกรณี เช่น สิทธิพิเศษในการสอบเข้าศึกษาต่อ การเข้าอบรมสัมมนาที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เป็นต้น ($\bar{x} = 3$) มหาวิทยาลัยควรอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไว้บ้าง เพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับศิษย์เก่า เช่น อาคารบางอาคาร ต้นไม้ เป็นต้น ($\bar{x} = 3$) และมหาวิทยาลัยควรพยายามสร้างความรู้สึกรักและผูกพันต่อมหาวิทยาลัยให้เกิดขึ้นตั้งแต่อยู่ในฐานะเป็นนิสิตปัจจุบัน เพราะย่อมง่ายกว่าเมื่ออยู่ในฐานะศิษย์เก่า ($\bar{x} = 1$)

3.2.3.2 ข้อเสนอแนะต่อสมาคมศิษย์เก่า จัดอันดับตามความถี่มากไปหาน้อย ได้ดังนี้ สมาคมศิษย์เก่าควรจัดทำทำเนียบศิษย์เก่าเพื่อสะดวกต่อศิษย์เก่าและมหาวิทยาลัยในการติดต่อสอบถาม ($f = 2$) สมาคมศิษย์เก่าควรร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการสร้างความรู้สึกรักและผูกพันต่อมหาวิทยาลัยให้เกิดขึ้นในนิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า ($f = 1$) และสมาคมศิษย์เก่าควรติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของศิษย์เก่า ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ศิษย์เก่าผู้ประสบปัญหาในบางกรณี เช่น ประสบสาขารณภัย เป็นต้น ($f = 1$)

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ลักษณะสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า ต่างอยู่ในระดับต่ำทั้งสิ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ศิษย์เก่ามีความห่วงใยต่อมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ทั้ง ๆ ที่ศิษย์เก่าที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นศิษย์เก่าที่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น ซึ่งจัดเป็นกลุ่มศิษย์เก่าที่อยู่ใกล้แหล่งที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมากที่สุด ทำให้ชวนคิดว่าถ้าหากศึกษาจากศิษย์เก่าทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนจะอยู่ทั่วประเทศแล้ว ระดับสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยจะอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วงเพียงใด จากผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า ศิษย์เก่าไม่ได้เป็นพลังและแหล่งสำคัญที่ให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือในการดำเนินงานและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยเลย การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ อาจมาจากเหตุผลหลายประการ ประการแรก ได้แก่ มหาวิทยาลัย ซึ่งยังไม่ให้ความสำคัญแก่ศิษย์เก่าและขาดความกระตือรือร้นที่จะสร้างสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยเท่าที่ควร ดังปรากฏจากผลการศึกษาค้นหาของศิษย์เก่าต่อปัญหาของ

สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยได้พบว่า การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในส่วนที่จะสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ได้แก่ ความพยายามของมหาวิทยาลัยในการสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า การเปิดโอกาสของมหาวิทยาลัยให้ศิษย์เก่าได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย การสนับสนุนและจัดกิจกรรมที่จะเสริมสร้างบรรยากาศให้นิสิตที่กำลังศึกษาเกิดความรักและผูกพันต่อมหาวิทยาลัย การจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย และความสนใจและเห็นความสำคัญของศิษย์เก่าของบุคลากรระดับผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ต่างอยู่ในระดับน้อยทั้งสิ้น นอกจากนี้ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 เองก็ไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย เพราะมาตรา 3 ของพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งว่าด้วยอำนาจหน้าที่และองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย ไม่ได้เปิดโอกาสให้ศิษย์เก่ามีส่วนร่วมเป็นกรรมการของสภามหาวิทยาลัย

สาเหตุประการที่สองที่ทำให้สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยไม่ใกล้ชิดเท่าที่ควร ได้แก่ สภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร ซึ่งย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่อาศัยอยู่ ดังที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช 2509 : 141 - 149) ได้กล่าวไว้ว่า สมัยก่อนกรุงเทพมหานครเป็นเมืองเล็ก ๆ บุคคลต่างสนใจซึ่งกันและกัน มีความเมตตาภักดีต่อกัน แต่ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้กลายเป็นเมืองใหญ่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อจิตใจของบุคคล ทำให้บุคคลมีความห่างเหินทางจิตใจต่อกันมากขึ้นทุกที จิตใจของบุคคลได้เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด เห็นความลำบาก ความทุกข์ทรมานของบุคคลอื่นเป็นของธรรมดา ไม่มีน้ำใจต่อกัน ดังนั้นสภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร จึงน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ศิษย์เก่าที่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่นั้นมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนสาเหตุประการที่สาม คือ ลักษณะเฉพาะของศิษย์เก่าซึ่งมีความแตกต่างไปจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ กล่าวคือ ศิษย์เก่าส่วนใหญ่ผ่านการศึกษามาจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัย เช่น สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยครู แล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย หรือสำเร็จปริญญาตรีหรือโทจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตอื่น หรือจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ แล้วมาเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย

เมื่อประกอบกับ ประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยไม่เข้มข้นพอ โอกาสที่ศิษย์เก่าจะประทับใจ ในสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่เคยเรียนน่าย่อมมีมากกว่า ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพระหว่าง ศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยด้วย ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของศิษย์เก่าก็คือ ศิษย์เก่าเกือบทั้งหมด ประกอบอาชีพครู ศึกษาศาสตร์ แพทย์จรัส (ศึกษาศาสตร์ 2516 : 192) ได้ทำการศึกษาพบว่า ลักษณะอาชีพมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางบุคลิกภาพของบุคคลและได้เปรียบเทียบบุคลิกภาพระหว่าง นิสิตครูกับนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจชอบออกสังคมมากกว่านิสิตครู พรพิมล, เพ็งศรีทอง (พรพิมล เพ็งศรีทอง 2515 : 48) ก็ได้ศึกษาพบว่า ครูที่ประสบความสำเร็จ ก่อนเข้าจะสำรวจ เก็บตัว ไม่ชอบออกสังคม ในขณะที่ เบลคลี (Blakely, 1974 : 7400-A) ได้ทำการศึกษางานประกอบที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัยและพบว่าระดับการเข้าร่วม ในองค์การและสมาคมต่าง ๆ ในสังคมของศิษย์เก่าที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย ลักษณะเฉพาะของศิษย์เก่าทั้ง 2 ประการที่กล่าวมา นับเป็นสาเหตุที่ทำให้สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่า กับมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจได้

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า

2.1 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า จำแนกตามเพศ

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าหญิงและชายมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณา โดยส่วนรวมและเป็นรายค่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า เพศไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของเบลคลี (Blakely, 1974 : 7400-A) ที่พบว่า เพศไม่เป็น องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบทบาทที่มีต่อมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า และผลการวิจัยของ คาร์ธเทอร์ส (Caruthers, 1973 : 6289-A) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย โอคลาโฮมา ที่ให้และไม่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัย พบว่า เพศไม่ได้เป็น ลักษณะที่บ่งถึงลักษณะของศิษย์เก่าที่ให้และไม่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่มหาวิทยาลัย แต่ขัดแย้ง กับผลการวิจัยของ ดีล (Deel, 1971 : 1490-A) ที่ทำการศึกษาศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยอินดีแอนา

จำนวน 90,282 คน พบว่า ศิษย์เก่าชายมีแนวโน้มที่จะสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยมากกว่าศิษย์เก่าหญิง

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะสภาพสังคมไทยปัจจุบัน สตรีได้รับการส่งเสริมให้มีสถานภาพเท่าเทียมชาย และได้รับการยอมรับในความสามารถจากสังคม ดังปรากฏจากผลการวิจัยของสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย (สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย 2519 : 10 - 11) ที่ได้ศึกษาจากสตรีกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครถึง 8 กลุ่ม พบว่า สตรีมีโอกาสด้านการศึกษา มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีสถานภาพการทำงาน ตลอดจนรายได้ และสวัสดิการอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และผลการวิจัยของเผ่าทิพย์ จำปาเทศ (เผ่าทิพย์ จำปาเทศ 2517 : อักษรย่อ) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทสตรีไทยของกลุ่มอาชีพ ครู แพทย์ และวิศวกร พบว่า ต่างพอใจที่จะส่งเสริมให้สตรีไทยมีบทบาทในสังคมให้เสมอภาคกับบุรุษ ไม่ว่ากิจกรรมงานอาชีพและชีวิตการครองเรือน ขณะเดียวกัน ปัจจุบันสตรีก็ได้แสดงออกถึงความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมบุรุษ ดังปรากฏจากผลการวิจัยของ ไชยาล หวังพานิช (ไชยาล หวังพานิช 2511 : 77) ที่ได้ศึกษาจากนิสิตปีที่ 3 ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2510 พบว่า นิสิตชายและหญิงมีความสามารถในการเรียนได้ทัดเทียมกัน จากผลวิจัยที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าสังคมปัจจุบันยอมรับและให้ความเสมอภาคแก่สตรีเท่าเทียมชาย ขณะเดียวกันสตรีก็ได้พัฒนาความสามารถอยู่ในระดับเกี่ยวกับชาย ศิษย์เก่าที่หาการศึกษาครั้งนี้เป็นบุคคลในระดับผู้นำของสังคม สภาพที่สังคมปัจจุบันยอมรับในสถานภาพของสตรีและสตรีเองได้พัฒนาความสามารถของคนให้อยู่ในระดับที่ทัดเทียมชาย ดังกล่าวมาจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ศิษย์เก่าทั้งหญิงและชาย มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า จำแนกตาม

สถานภาพสมรส

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับ

สมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าสถานภาพสมรสไม่ได้เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งขัดแย้งกับผลวิจัยของ ดีล (Deel. 1971 : 1490- A) ที่พบว่าศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสเป็นโสดหรือหม้าย มีแนวโน้มที่จะสมัคร เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยมากกว่าศิษย์เก่าที่แต่งงานแล้ว แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แมคคี (McKee. 1975 : 740 - A) ที่พบว่า สถานภาพสมรสไม่ได้เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่มหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า และผลการวิจัยของเบลคีย์ (Blakeley. 1974 : 7400 - A) ที่พบว่า สถานภาพสมรสไม่เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสต่างกันทั้ง 2 กลุ่มนี้ คือ โสดและแต่งงานแล้ว ต่างก็มีบทบาทต่อสังคมโดยการรับผิดชอบงานอาชีพซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานด้านการศึกษา จำเป็นต้องออกทำงานนอกบ้าน มีการปะทะสังสรรค์ สัมพันธ์และติดต่อกับบุคคลภายนอกและหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคมอยู่ตลอดเวลา มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังคมและเป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับงานในอาชีพ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ศิษย์เก่าที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า จำแนกตามระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยเฉพาะระดับปริญญาตรี เฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี กับทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย เฉพาะด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งปรากฏว่าศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยเฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี กับทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยในด้านนี้ ไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มศิษย์เก่าทั้ง 2 กลุ่มนี้ต่างมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยด้านทั้งการสูงกว่าศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยเฉพาะระดับปริญญาตรี ส่วนสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย

กันอื่น ๆ คือ ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่าและสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยเฉพาะด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าเท่านั้น

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าศิษย์เก่าที่มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัย ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยมากกว่าศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจเป็นเพราะสภาพการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา นิสิตต้องชวนช่วยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างลึกซึ้งกว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทำให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษารู้จักและใช้แหล่งความรู้ของมหาวิทยาลัยกว้างขวางกว่าและมีความตื่นตัวทางวิชาการมากกว่านิสิตในระดับปริญญาตรี เมื่อจบการศึกษาไปแล้วก็มีโอกาสอยู่ในฐานะผู้นำทางวิชาการในวงงานและรับผิดชอบงานในระดับที่สูงกว่าซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องติดต่อ สัมพันธ์ทางวิชาการกับมหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีพของตน เพื่อสร้าง เสริมความรู้ทางวิชาการทั้งในลักษณะแก่บุคคลในวงงานและตนเอง จึง เป็นเหตุให้ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยเฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรี และทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน แต่ต่างมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยในด้านนี้สูงกว่า ศิษย์เก่าที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยเฉพาะระดับปริญญาตรี

ส่วนผลการศึกษาที่พบว่าศิษย์เก่าทั้ง 3 กลุ่มมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัย

ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่าและ เมื่อพิจารณาสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยต่างกัน ทำให้ศิษย์เก่ามีความแตกต่างกันในด้านที่เกี่ยวกับวิชาการ เท่านั้น สัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยเป็นลักษณะสัมพันธ์ภาพที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางด้านการวิชาการของศิษย์เก่ามากกว่าด้านความสนใจ

ในมหาวิทยาลัย ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า จึงทำให้สัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยแตกต่างกันเฉพาะด้านการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยเท่านั้น

2.4 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า จำแนกตามสถานภาพของการเป็นนิสิตขณะศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคปกติมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้าน สูงกว่าศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคสมทบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าสถานภาพของการเป็นนิสิตขณะศึกษาเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเป็นนิสิตภาคปกติมีโอกาสที่จะใช้ชีวิตอยู่ภายในมหาวิทยาลัย โดยการเข้าร่วมกิจกรรมหรือใช้บริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยได้มากกว่านิสิตภาคสมทบ ซึ่งส่วนใหญ่มีงานประจำใช้เวลาว่างจากงานประจำมาศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ไม่มีเวลาและโอกาสที่จะใช้ชีวิตอยู่ภายในมหาวิทยาลัยได้เช่นที่นิสิตภาคปกติ จึงทำให้นิสิตภาคปกติมีความรู้สึกผูกพัน โดดชั้กับมหาวิทยาลัยมากกว่านิสิตภาคสมทบ เมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาอยู่ในฐานะศิษย์เก่า จึงมีอิทธิพลทำให้ศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคปกติมีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยสูงกว่าศิษย์เก่าที่เคยเป็นนิสิตภาคสมทบ

2.5 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษามีสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้านสูงกว่าศิษย์เก่าที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพ

ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยในรูปแบบต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ผลการวิจัยของ การ์ดเนอร์ (Gardner. 1970 : 1295 - A) ที่ได้ทำการศึกษาศิษย์เก่าของวิทยาลัยฮาร์ดิง (Harding College) จำนวน 600 คน พบว่า ศิษย์เก่าที่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตขณะศึกษามีแนวโน้มเป็นผู้ให้บริจาคและให้ความช่วยเหลือแก่วิทยาลัยมากกว่าศิษย์เก่าที่ไม่เคยมีส่วนร่วม ส่วน ดีล (Deel. 1971 : 1490 - A) ได้ศึกษาพบว่า ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยอินดีแอนา ที่เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิตมีแนวโน้มจะสมัคร เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยมากกว่าศิษย์เก่าที่ไม่เคยมีส่วนร่วม และเบลเคลีย์ (Blakely. 1974 : 7400- A) ก็ได้พบว่า การเคยเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตและการ เคยเข้าร่วมทำงานในองค์การนิสิตขณะศึกษา เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาอย่างสอดคล้องกันเช่นนี้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กิจกรรมนิสิตเป็นสื่อสำคัญที่จะทำให้ นิสิตเกิดความรักผูกพันในมหาวิทยาลัย แม้ว่า จะได้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยไปแล้ว ทั้งนี้คง เป็นเพราะการได้เข้าร่วมกิจกรรมนิสิต ช่วยให้เกิดความรักใคร่ ความเข้าใจ และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างนิสิต ช่วยให้อุปการะ เข้ากับเพื่อน ๆ ได้เป็นอย่างดี ช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจ ส่งเสริมให้นิสิตมีบุคลิกภาพดีขึ้น ซึ่งจะมีส่วนอย่างยิ่งที่จะทำให้นิสิตมีความสุขและความประทับใจในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย (Bennett. 1952 : 14 - 35) ตลอดจนช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ ให้ความเข้าใจยิ่งขึ้น (Williamson. 1961 : 31) ซึ่งจากผลวิจัยของ บูธ (Booth. 1970 : 6446 - A) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับศิษย์เก่า เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย ดังนั้นศิษย์เก่าที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตขณะศึกษา จึงเกิดความรู้สึกผูกพันและใกล้ชิดกับมหาวิทยาลัยมากกว่าที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต จึงส่งผลให้ศิษย์เก่าทั้ง 2 กลุ่มนี้มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยแตกต่างกันดังกล่าว

2.6 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า จำแนกตาม การได้รับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษามีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายค่านสูงกว่าศิษย์เก่าที่ไม่เคยได้รับการบริการ และความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษาเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ คงเป็นเพราะการบริการและความช่วยเหลือที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เป็นสิ่งที่ช่วยจัดปัญหา และความยุ่งยากที่นักศึกษาต้องประสบขณะใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความล้มเหลวในวิถีการศึกษาได้ ทำให้คนที่ไม่มีโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือ สำนึกในบุญคุณ เกิดความรักผูกพันกับมหาวิทยาลัยมากกว่าคนที่ไม่มีโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย เมื่อค่าสำเร็จการศึกษาอยู่ในฐานะศิษย์เก่า ศิษย์เก่าที่เคยได้รับการบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยจึงมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยสูงกว่า

2.7 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า จำแนกตามระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้วเป็นระยะเวลานานต่างกัน มีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายค่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้วไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ คีล (Deel. 1971 : 1490 - A) ที่ได้ศึกษาศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยอินดีแอนา พบว่า ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้วเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย โดยศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาไปในระยะ 20 ปีแรกของมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มที่จะสมัครเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่ามากกว่ากลุ่มใด ๆ และขัดแย้งกับผลการวิจัยของ แมคคี (McKee. 1975 : 740 - A) ที่ได้ศึกษาจากศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยอินดีแอนาเช่นกัน พบว่า ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษา

จากมหาวิทยาลัยไปแล้ว เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงิน แก่มหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า

จากแนวคิดที่ว่า สถาบันการศึกษาย่อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของศิษย์เก่า ที่มีต่อสถาบันและจากผลการวิจัยของ เบลคลี่ (Blakely. 1974 : 7400 - A) ที่พบว่าสภาพทางสังคมของมหาวิทยาลัยขณะศึกษามีอิทธิพลต่อบทบาทศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ในการที่ ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏออกมาดังกล่าวจึงอาจเป็นเพราะ สภาพแวดล้อมทางสังคมของมหาวิทยาลัย ในช่วงระยะที่ผ่านมามีจนถึงปัจจุบัน (2520) ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ซึ่งสามารถมองเห็น ได้ชัดเจนจากรูปแบบและสาระของการจัดกิจกรรมนิสิตภายในมหาวิทยาลัยซึ่งยังไม่ได้เปลี่ยนแปลง จากเดิมเท่าใดนัก จึงมีผลต่อความสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่าให้มีลักษณะไม่แตกต่างกัน แม้จะจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระยะเวลาที่ต่างกัน และสาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือ ชีวิต ภายในมหาวิทยาลัยไม่ได้ทำให้ นิสิตเกิดความผูกพันกับมหาวิทยาลัยเท่าที่ควร ทั้งจากผลการศึกษา ในครั้งนี้พบว่า ศิษย์เก่าเห็นว่ามหาวิทยาลัยสนับสนุนและจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างบรรยากาศให้นิสิต ที่กำลังศึกษาเกิดความรู้สึกรักและผูกพันอยู่ในระดับน้อย ขณะเดียวกันเมื่อนิสิตอยู่ในฐานะศิษย์เก่าก็พบว่า มหาวิทยาลัยมีความพยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่าอยู่ในระดับน้อย เช่นกัน เมื่อตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยมีท่าทีต่อการสร้างความสัมพันธ์กับนิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่าอยู่ในลักษณะเช่นนี้ จึงมีผลทำให้ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้วเป็นระยะเวลานานต่างกันไป มีสัมพันธภาพ กับมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน เพราะต่างมีความผูกพันกับมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับน้อย ถึงแม้ยังมี ฐานะเป็นนิสิตปัจจุบัน ระยะเวลาจึงไม่มีผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

2.8 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า จำแนกตาม รายได้

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่มีรายได้ต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย ทั้งพิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า รายได้ไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับ

มหาวิทยาลัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของการ์คเนอร์ (Gardner. 1970 : 1295 - A) ที่พบว่า รายได้ของศิษย์เก่ามีอิทธิพลน้อยมากต่อการบริจาคและให้ความช่วยเหลือแก่มหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ เบลคลี่ (Blakely. 1974 : 7400 - A) ที่พบว่า รายได้ของศิษย์เก่าเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพครูและทำงานในภาคของรัฐ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่แตกต่างกันมากนัก ในระหว่างศิษย์เก่าเหมือนสาขาอาชีพอื่น ๆ สภาพความแตกต่างของรายได้ดังกล่าวจึงไม่มากพอที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดความแตกต่างในการดำรงชีวิตของศิษย์เก่าทั้ง 2 กลุ่มมากนัก ขณะเดียวกันในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ศิษย์เก่ามีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำ ศิษย์เก่าเห็นว่ามหาวิทยาลัยไม่เห็นความสำคัญของศิษย์เก่าเท่าที่ควร ทั้งปรากฏจากการศึกษาทัศนะของศิษย์เก่าที่พบว่า ศิษย์เก่าเห็นว่ามหาวิทยาลัยได้สร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่าอยู่ในระดับน้อย มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนและจัดกิจกรรมที่จะเสริมสร้างบรรยากาศให้นิสิตที่กำลังศึกษาเกิดความรู้สึกรักและผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน เป็นต้น จากผลการศึกษาในตอนนี้แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยมิได้สร้างเสริมให้ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบันเกิดความรักและผูกพันทางใจต่อมหาวิทยาลัยเท่าที่ควร ทำให้ศิษย์เก่าต่างเกิดความรู้สึกห่างเหินต่อมหาวิทยาลัยจึงส่งผลกระทบให้ศิษย์เก่าที่มีรายได้ต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกันเพราะต่างมีความรู้สึกห่างเหินต่อมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกัน

2.9 การเปรียบเทียบลักษณะสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย จำแนกตาม

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานต่าง ๆ กันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยทั้งพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายคนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งหน้าที่การงานไม่เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะศิษย์เก่าเกือบทั้งหมดทำงานด้านการศึกษา ดังนั้นแม้จะมีตำแหน่งหน้าที่การงานต่างกัน คือ ระดับผู้บริหารและไม่ใช่ผู้บริหาร ความจำเป็นในการที่จะต้องติดต่อสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัย จึงไม่แตกต่างกันนัก เพราะมหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาของประเทศโดยตรง เป็นแหล่งผลิตและให้การอบรมสัมมนาบุคลากรด้านการศึกษาทั้งในระดับผู้บริหารและไม่ใช่ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยจึงเป็นแหล่งที่เอื้อผลประโยชน์และเกี่ยวข้องกับงานในตำแหน่งของศิษย์เก่าทั้ง 2 กลุ่ม จึงทำให้ศิษย์เก่าที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานต่างกันมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ทิศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

3.1 ทิศนะของศิษย์เก่าเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า ในทิศนะของศิษย์เก่าเห็นว่าการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในส่วนที่จะสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยยังจัดกระทำอยู่ในระดับน้อย ทั้งสิ้นเช่น ความสะดวกในการติดต่อกับมหาวิทยาลัย ความพยายามสร้างความสัมพันธ์ติดต่อกับศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย การเปิดโอกาสให้ศิษย์เก่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย การจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อศิษย์เก่า การสนับสนุนและจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างบรรยากาศให้นิสิตที่กำลังศึกษาเกิดความรักและผูกพันต่อมหาวิทยาลัย เป็นต้น ขณะที่เกี่ยวกับศิษย์เก่าก็เห็นว่า การดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่าทั้งในค่านิสิต **สร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยและกิจการทั่วไปยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ** สภาพของมหาวิทยาลัยและสมาคมศิษย์เก่าดังกล่าว จึงจัดเป็นปัญหาของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ปัญหาที่จัดอยู่ในระดับเป็นปัญหามาก 3 อันดับแรกในทิศนะของศิษย์เก่า ได้แก่ ความพยายามในการสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย การจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย ยังจัดอยู่ในระดับน้อย และความพอใจของศิษย์เก่าต่อการดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่าอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ซึ่งยอมรับภาระเพื่อนต่อสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยดังกล่าวมาแล้ว

จากการให้ศิษย์เก่าแสดงทัศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ปรากฏว่า ปัญหาที่ศิษย์เก่าสนใจมากที่สุดคือ ศิษย์เก่ามีภาระงานและภารกิจส่วนตัว อันับรองลงมาซึ่งศิษย์เก่าได้สนใจในจำนวนความถี่ที่เท่ากันคือ สมาคมศิษย์เก่าดำเนินงานในวงแคบ ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน บุคลากรของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิตปัจจุบัน และศิษย์เก่า ไม่เห็นความสำคัญของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย และการเดินทางไปมหาวิทยาลัยไม่สะดวก การจราจรแออัด

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า นอกจาก ปัญหาอันเกิดจากตัวศิษย์เก่าเองแล้ว ศิษย์เก่าเห็นว่า มหาวิทยาลัยเองดำเนินงานในลักษณะที่เป็นปัญหาต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ไม่ได้เห็นความสำคัญของศิษย์เก่าที่มีต่อมหาวิทยาลัย และไม่กระตือรือร้นในการที่จะสร้างเสริมสัมพันธ์ภาพทั้งกับนิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยดำเนินงานไปในลักษณะที่ไม่เอื้อต่อการสร้างเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในส่วนที่มีอิทธิพลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย และพบว่ามหาวิทยาลัยยังจัดได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น สมบัติ โสรัตน์ธรรม (สมบัติ โสรัตน์ธรรม 2507 : 137 - 138) พบว่า นิสิตของมหาวิทยาลัยขณะยังมีฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสบปัญหาด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ โดยนิสิตหญิงร้อยละ 28.49 นิสิตชายร้อยละ 29.33 รู้สึกว่าอาจารย์บางท่านไม่ยุติธรรม นิสิตหญิงร้อยละ 23.31 และนิสิตชายร้อยละ 34.33 รู้สึกลำบากใจในการทำตัวเข้ากับอาจารย์ นิสิตหญิงร้อยละ 33.67 และนิสิตชายร้อยละ 22.80 รู้สึกว่าอาจารย์เข้าใจนิสิตน้อยไป วิเศษ วิเชียร (วิเศษ วิเชียร 2515 : 69 - 74) พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของทางวิทยาลัย ซึ่งมีส่วนทำให้นิสิตกับอาจารย์ไม่มีความสัมพันธ์กันเท่าที่ควร และพบว่า ขนาดของห้องพยาบาล ห้องประชุม ไม่เหมาะสมกับจำนวนนิสิต มีบริเวณให้นิสิตพักผ่อนหย่อนใจและปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้น้อยมาก เฉลิมศักดิ์ สุภาพล (เฉลิมศักดิ์ สุภาพล 2513 : 48) พบว่าการบริการอาหารกลางวันภายในมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอ ควรปรับปรุงด้านคุณภาพทางโภชนาการ สุขลักษณะ และความสะอาด สาคร เข้มทอง (สาคร เข้มทอง 2515 : 27 - 49) ได้ศึกษาสภาพการให้บริการนิสิตของมหาวิทยาลัย ก็พบว่า การบริการแนะแนว บริการสุขภาพและ

บริการค่านักกิจกรรมนิสิต มหาวิทยาลัยจัดได้ในระดับน้อย บริการอาหารกลางวัน จัดได้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบริการหอพัก ไม่มีการจัดบริการ เพราะได้ยุบเลิกตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2512 เพื่อนำหอนอนมาใช้เป็นอาคารเรียน เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีบริเวณคับแคบ ไม่สามารถขยายได้อีก เมื่อมหาวิทยาลัยมีการขยายตัวทางการศึกษา จำเป็นต้องใช้สถานที่เพื่อศึกษามากที่สุด มหาวิทยาลัยจึงได้ยุบเลิกการจัดบริการหอพัก ในปี พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา จากผลการวิจัยดังกล่าวมา แสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ อันเกิดจากการดำเนินการของมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความประทับใจ เท่าที่ควรพอที่จะผูกพันกับมหาวิทยาลัยต่อไป เมื่ออยู่ในฐานะศิษย์เก่า ปัญหาเหล่านี้อาจเกิดจากหลายสาเหตุ ทั้งในลักษณะที่มหาวิทยาลัยขาดการเอาใจใส่เพราะไม่เห็นความสำคัญของศิษย์เก่าหรือ มหาวิทยาลัยประสบปัญหาด้านงบประมาณจึงได้รับไม่พอเพียงต่อการที่จะพัฒนาวิทยาลัย

ในค่านิยมศิษย์เก่า ซึ่งศิษย์เก่ามีความพอใจอยู่ในระดับน้อยต่อการดำเนินงานของสมาคม ทั้งในด้านที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย และค่านักกิจกรรมทั่วไปนั้น อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานในช่วงแรกของสมาคม ส่อไปในทางที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ศิษย์เก่าส่วนใหญ่ เช่น มีการร้องรื้อทศกาลเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินของสมาคม เป็นต้น จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ศิษย์เก่าทั่วไปเกิดความไม่พอใจหรือขาดความศรัทธาต่อการดำเนินงานของสมาคม สาเหตุอีกประการหนึ่งน่าจะได้แก่ สภาพที่ศิษย์เก่าสมัคร เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนศิษย์เก่าทั้งหมดคือ มีจำนวนเพียง 528 คน จากจำนวนศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยทั้งหมด 52,452 คน (พ.ศ. 2520) การดำเนินงานของสมาคมจึงอยู่ในวงจำกัด ไม่สามารถดำเนินงานให้กว้างขวางและได้ผลอย่างเต็มที่ ผลประโยชน์ที่ศิษย์เก่าและมหาวิทยาลัยจะได้รับจากการดำเนินงานของสมาคมจึงอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ต่อสายตาของศิษย์เก่าทั่วไปและสังคมภายนอก การที่ศิษย์เก่าสมัคร เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมเป็นจำนวนน้อย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการขาดการรวมตัวของศิษย์เก่าในการที่จะยังประโยชน์ให้เกิดแก่มหาวิทยาลัยและสังคม ปัญหานี้อาจเป็นผลกระทบที่สืบเนื่องมาจากการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้มองเห็นความสำคัญของศิษย์เก่าและขาดความกระตือรือร้นที่จะสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่าก็เป็นได้

3.2 ทักษะของศิษย์เก่ากับแนวทางสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับ

มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าแสดงทักษะ เห็นด้วยกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่ได้นำเสนอให้พิจารณาทุกข้อ แนวทางที่ศิษย์เก่าเห็นด้วย 3 อันดับแรกคือ มหาวิทยาลัยควรจัดทำเอกสาร จุลสาร จดหมายแพร่ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ หรือรายการวิทยุ โครทิสน์เพื่อเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยควรออกเอกสาร เป็นรายเดือนเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ แก่ศิษย์เก่าและบุคคลทั่วไป และมหาวิทยาลัยควรจัดโครงการการศึกษาสำหรับศิษย์เก่า เช่น โครงการการศึกษาภาคฤดูร้อน รายการทัศนศึกษาสำหรับศิษย์เก่า ตามลำดับ

จากการให้ศิษย์เก่าแสดงทักษะ เพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าศิษย์เก่าได้เสนอแนวทางทั้งต่อมหาวิทยาลัยและต่อสมาคมศิษย์เก่า ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยที่ศิษย์เก่าเสนอมามากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยควรแสวงหาวิธีการที่จะทำให้นักปัจจุบันและศิษย์เก่า เกิดความรู้สึกผูกพันกับมหาวิทยาลัย ส่วนข้อเสนอแนะต่อสมาคมศิษย์เก่า ที่ศิษย์เก่าเสนอมามากที่สุดคือ สมาคมควรจัดทำทำเนียบศิษย์เก่าเพื่อสะดวกต่อศิษย์เก่าและมหาวิทยาลัยในการติดต่อสอบถาม

ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าศิษย์เก่ามีความต้องการที่จะมีสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางด้านวิชาการ มีความต้องการให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่ศิษย์เก่าต่อไป และให้สมาคมศิษย์เก่าเป็นสื่อหรือศูนย์ในการที่จะติดต่อสัมพันธ์กับมวลศิษย์เก่าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวนิดา นิลคอม ม.ล.ชุบ ชุมสาย และ สวัสดิ์ ประทุมราช (วนิดา นิลคอม ม.ล.ชุบ ชุมสาย และ สวัสดิ์ ประทุมราช 2505 : 101 - 105) ที่ได้ศึกษาค้นคว้าความต้องการของศิษย์เก่าที่จบการศึกษา ปีการศึกษา 2497-2503 ซึ่งเป็นกลุ่มศิษย์เก่ารุ่นแรก ๆ ของมหาวิทยาลัย พบว่า ศิษย์เก่าต้องการให้มหาวิทยาลัยช่วยเหลือทางด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดบริการต่าง ๆ ทางด้านวิชาการแก่ศิษย์เก่า เช่น เอกสารเผยแพร่งานวิจัยและวิชาการใหม่ ๆ เป็นต้น ระวีวรรณ ศรีบุญลือ (ระวีวรรณ ศรีบุญลือ 2515 : 90) ได้ศึกษาค้นคว้าตามผลผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาเอกฟิสิกส์

ปีการศึกษา 2508 – 2512 ของมหาวิทยาลัยพบว่า ศิษย์เก่าต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดการฝึกอบรม ตลอดจนการฝึกการทำงานและการใช้อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เป็นครั้งคราว

จากลักษณะการเสนอแนวทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย จากการศึกษาในครั้งนี้และจากผลการวิจัยด้านความต้องการของศิษย์เก่าที่ผู้วิจัยมาแล้ว มีลักษณะเน้นหนักไปในทางด้านวิชาการอาจเป็นเพราะศิษย์เก่ามีความจำเป็นจากงานอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพครูต้องการปรับปรุงการทำงาน หรือประสบปัญหาจากการทำงาน มีความกระตือรือร้นทางด้านวิชาการ จึงหวังให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับต่ำ และในทัศนะของศิษย์เก่าเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีการดำเนินการเพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับน้อย เพื่อปรับปรุงและสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยให้ดีขึ้น มหาวิทยาลัยควรจัดดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 มหาวิทยาลัยควรมีหน่วยงานเกี่ยวกับศิษย์เก่าโดยตรง เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

1.2 มหาวิทยาลัยควรจัดบริการทางด้านต่าง ๆ สำหรับศิษย์เก่า โดยเฉพาะบริการทางด้านวิชาการ บริการทางด้านวิชาการที่มหาวิทยาลัยควรจัดกระทำเช่น โครงการ การศึกษาราคาอุดร การจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการ การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น ส่วนบริการด้านอื่น ๆ เช่น บริการให้คำปรึกษาแก่ศิษย์เก่าเพื่อช่วยแก้ไขปัญหที่พบในการทำงาน หรือปัญหาอื่น ๆ ของศิษย์เก่า สิทธิพิเศษบางอย่างในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง เป็นต้น

1.3 มหาวิทยาลัยควรจัดทำและสนับสนุนให้คณะวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจัดทำเอกสารทางวิชาการ จุลสาร จดหมายแพร่ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ หรือจกัรรายการทางวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อให้ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ แก่ศิษย์เก่าและบุคคลทั่วไป ทั้งยังเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยอีกด้วย

1.4 มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนามหาวิทยาลัย เช่น มีผู้แทนของศิษย์เก่าโดยตรงเข้าร่วมเป็นกรรมการสมาคมมหาวิทยาลัย กรรมการจัดหาทุนของมหาวิทยาลัย เชิญเป็นวิทยากรหรืออาจารย์พิเศษ เชิญชวน คัดขอ ขอความร่วมมือ ขอความช่วยเหลือทางด้านการเงิน การประชาสัมพันธ์ หรือเชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการในโครงการหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนกระตือรือร้นที่จะรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยจากศิษย์เก่า

1.5 มหาวิทยาลัยควรมีการประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่าที่มีผลงานดีเด่นหรือทำประโยชน์ให้แก่สังคม

1.6 มหาวิทยาลัยควรร่วมมือกับสมาคมศิษย์เก่าจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบันและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย เช่น จัดสัมมนาทางวิชาการ จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบันและคณาจารย์ ส่งเสริมให้นิสิตปัจจุบันออกไปกระทำกิจกรรมภายนอกวิทยาลัยหรือกิจกรรมเพื่อท้องถิ่น โดยร่วมมือกับศิษย์เก่าในท้องถิ่นนั้น ๆ โครงการใหญ่ บริหาร กองจารย์ หรือ นิสิตปัจจุบันไปเยี่ยมเยียนหรือสังสรรค์กับศิษย์เก่า เชิญศิษย์เก่ามาเยือนมหาวิทยาลัยในวาระต่าง ๆ โดยเป็นแขกของนิสิตปัจจุบันและมหาวิทยาลัย เป็นต้น

* 1.7 มหาวิทยาลัยควรจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ นิสิตขณะศึกษาเกิดความประทับใจ รักและผูกพันต่อมหาวิทยาลัย เช่น จัดบริเวณภายในมหาวิทยาลัยให้เรียบร้อยสวยงาม จัดบริการและสวัสดิการแก่นิสิตอย่างทั่วถึง จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีความเข้าใจและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนิสิต เป็นต้น

1.8 มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้นิสิตระดับมัธยมศึกษาหรือศิษย์เก่า ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในลักษณะต่าง ๆ เพื่อจะได้นำผลวิจัยนั้นมาใช้ในการแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยต่อไป เช่น ให้การสนับสนุนโดยการให้ทุนวิจัย ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ตัวแปรด้าน ระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย สถานภาพการเป็นนิสิตขณะศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม นิสิตขณะศึกษา การได้รับการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยขณะศึกษาของศิษย์เก่า เป็นองค์ประกอบที่ส่งผล

ต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย ดังนั้นในการที่มหาวิทยาลัยจะขอความร่วมมือช่วยเหลือจากศิษย์เก่าในด้านต่าง ๆ ควรคำนึงถึงลักษณะของศิษย์เก่าที่จะติดต่อขอความร่วมมือช่วยเหลือด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การขอความร่วมมือช่วยเหลือจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยได้รับความสำเร็จอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะต่อสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ศิษย์เก่ามีความพอใจในการดำเนินงานของสมาคมอยู่ในระดับน้อย การดำเนินงานของสมาคมยังอยู่ในวงจำกัดและมีส่วนในการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับน้อย เพื่อปรับปรุงสภาพดังกล่าวให้ดีขึ้น สภากรมควรจัดดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สมาคมศิษย์เก่าควรสนับสนุนให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหรือศิษย์เก่าที่จบวิจัยเกี่ยวกับศิษย์เก่าและสมาคมศิษย์เก่าในลักษณะต่าง ๆ เพื่อจะได้นำผลวิจัยนั้นมาใช้ในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่าต่อไป เช่น ให้อุตุนวิจัย ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น

2. สมาคมศิษย์เก่าควรร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและองค์การนิสิตในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบัน คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย เช่น จัดสัมมนาทางวิชาการ จัดการแข่งขันกีฬา จัดงานพบปะสังสรรค์ระหว่างศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบัน คณาจารย์ เป็นต้น

3. สมาคมศิษย์เก่าควรให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของนิสิตปัจจุบัน เช่น ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ให้อิสิตอุปการณหรือให้คำปรึกษา เป็นต้น

4. สมาคมศิษย์เก่าควรร่วมมือกับมหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมเพื่อศิษย์เก่า เช่น การจัดบริการทางวิชาการในภาคฤดูร้อน การสัมมนาทางวิชาการ การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

5. การดำเนินงานอย่างมีผลพลาคของสมาคมศิษย์เก่าในช่วงแรกที่เกิดคดียฟ้องร้องเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งของสมาคม สมาชิกและผู้เกี่ยวข้อง เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ศิษย์เก่าขาดความศรัทธาต่อสมาคมศิษย์เก่าทำให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกจำนวนน้อย คณะกรรมการของสมาคมศิษย์เก่าชุดปัจจุบันและอนาคต จะต้องปรับปรุงแก้ไขภาพพจน์ของสมาคมเพื่อเรียกความศรัทธากลับจาก

ศิษย์เก่า ซึ่งจะต้องใช้เวลาและความพยายาม สมาคมศิษย์เก่าควรเร่งโฆษณาประชาสัมพันธ์ ผลงานของสมาคมตลอดจนเชิญชวนให้ศิษย์เก่าเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การออกหนังสือพิมพ์ จุลสาร จัดหมายแพรชาสาร ตัดแผนป้ายโฆษณา ขอความร่วมมือจาก องค์การนิสิต หรือหน่วยงานของมหาวิทยาลัยร่วมเผยแพร่ข่าวสาร หรือไม่เก็บค่าสมาชิกภาพ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากสมาชิกใน ๕ ปีแรก เพื่อดึงใจและส่งเสริมให้ศิษย์เก่าเข้าเป็น สมาชิกภาพของสมาคมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

6. สมาคมศิษย์เก่าควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมศิษย์เก่าสาขาในแต่ละ จังหวัด แล้วจัดดำเนินการให้ประสานงานกับสมาคมศิษย์เก่า ย่อมทำให้การดำเนินงานของ สมาคมประสบความสำเร็จและมีขอบเขตการทำงานได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ระหว่าง มหาวิทยาลัยที่รับนักเรียนที่โรงเรียนต่าง ๆ หรือ เปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยระหว่างศิษย์เก่าที่เป็นสมาชิก และที่ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่า
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสัมพันธภาพกับมหาวิทยาลัยของศิษย์เก่า ในตัวแปรอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการศึกษาครั้งนี้ เช่น จำนวนบุตร สาขาวิชาเอก อายุ ของศิษย์เก่า เป็นต้น
4. ควรศึกษาสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยที่รับนักเรียนที่โรงเรียน ประสานมิตร โดยศึกษาจากศิษย์เก่าทั่วประเทศ.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "น้ำใจคนในนครใหญ่" ใน โลกกับคน หน้า 141 - 149
บรรณาการ 250๖

ชม ภูมิภาค "สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" การศึกษามัธยมศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 1 : 4 - 5 กุมภาพันธ์ 2520

นาแก, โรงเรียน ที่ 269/2521 จดหมายใหญ่โรงเรียนนาแก ถึงสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2521

บุญเกื้อ กวรหาเวช "อาจารย์ ชม ภูมิภาค นายกสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" การศึกษามัธยมศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 5 : 6 - 7 ธันวาคม 2518

ป๋วย อึ๊งภากรณ์ "มหาวิทยาลัยของสังคมไทย" ใน คู่มือปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2519 หน้า 10 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2519

เผ่าทิพย์ จำปาเทศ ความคิดเห็นของกลุ่มชนบางอาชีพต่อบทบาทของสตรีไทย ปรินิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 128 หน้า อักสำเนา

พรพิบล เพ็งศรีทอง การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์ ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 247 หน้า อักสำเนา

"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517" ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 19 ตอนที่ 112 ลงวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2517

ไพศาล ทวีพานิช ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกชั้นเรียนกับผลการเรียนของนิสิตปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2510 ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 116 หน้า อักสำเนา

มหาวิทยาลัย, ทบวง แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524)
 โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด 2520, 202 หน้า

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มูลนิธิ "ตราสารมูลนิธิ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" ใน
มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หน้า 1 - 2 พัทธ์อักษร ม.ป.ป.

_____. รายงานกิจการของมูลนิธิ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ. 2516 -
พฤษภาคม 2519) ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2519

_____. รายงานกิจการของมูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2520
 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2520

ระวีวรรณ ตรีบุญจือ การศึกษาเพื่อติดตามผลผู้สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกฟิสิกส์
(นิสิต) ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 90 หน้า
 อักสำเนา

ลักดา ประเสริฐกุล "การติดตามพิจารณาผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตร ป.ศ.สูง
 รุ่นที่ 1 - 2" วิจัยทางการศึกษา 2 : 20 - 51 มกราคม - เมษายน 2502

ลักดา แพทย์จรัส การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา กับนักเรียน
นายร้อยตำรวจ ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 2516, 192 หน้า อักสำเนา

วนิกา นิโคคม ม.ล.คู่ย์ ชุมสาย และ สวัสดิ์ ประทุมราช การสำรวจภาวะผู้สำเร็จปริญญา
วิชาการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 - 2503 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 2505, 118 หน้า

วิสัน จุมปาแผด งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ปริญญาโท
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 108 หน้า อักสำเนา

วิเศษ วิเชียร การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังอาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสามมิตร 2515, 115 หน้า อักษรนำ

"วัตถุประสงค์" วารสารการศึกษา 1 : 1 มิถุนายน - กรกฎาคม 2521

ศิษย์เกาฬวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สมาคม ข้อบังคับสมาคมศิษย์เกาฬวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2517 เจริญวิทยการพิมพ์ 2520, 42 หน้า

_____. บทบาทของศิษย์เกาฬวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการพัฒนาสังคม
เจริญวิทยการพิมพ์ 2519 ก, 80 หน้า

_____. "รายงานผลการดำเนินงานของสมาคมศิษย์เกาฬวิทยาลัยวิชาการศึกษา ชุด ปี 2510 -
2512" วารสารการศึกษา 2 : 79 - 82 พฤษภาคม 2512

_____. รายงานการปฏิบัติงานในรอบ 2 ปี (29 พฤษภาคม 2516 - 27 เมษายน 2518)
พิมพ์แจกในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2517 27 เมษายน 2518
สมาคมศิษย์เกาฬวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2518, 59 หน้า

_____. รายงานการปฏิบัติงานในรอบปี 2518 พิมพ์แจกในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2518
25 เมษายน 2519 สมาคมศิษย์เกาฬวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519 ข, 8 หน้า

_____. รายงานการปฏิบัติงานในรอบปี 2520 พิมพ์แจกในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2520
6 พฤษภาคม 2521 สมาคมศิษย์เกาฬวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521, 4 หน้า

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย แผนกทะเบียน - สถิติผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาการศึกษาบัณฑิต
(กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ม.ป.พ.

_____. สถิติผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.ม.)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ม.ป.พ.

ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย แผนกทะเบียน ระเบียบมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ว่าด้วย
สมาชิกสมทบของหอสมุด พ.ศ. 2521 ลงวันที่ 21 เมษายน 2521

สตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย, สมาคม สะท้อนภาพสตรีไทย ไทยเซคม 2519,
 137 หน้า

สมบัติ ไชสิทธิ์มรร การสำรวจปัญหาของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 ปรินูฎานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2507, 158 หน้า อักสำเนา

สมบุรณ์ จิตพงศ์ การประเมินผลหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสถาบัน
ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรินูฎานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
 2519, 119 หน้า อักสำเนา

สมศักดิ์ สุภานล การศึกษาการจัดอาหารกลางวันที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จังหวัดพระนคร
ปีการศึกษา 2513 ปรินูฎานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2514, 73 หน้า อักสำเนา

สาคร เข้มทอง การศึกษาสภาพการให้บริการนิสิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พระนคร
และพลศึกษา ปรินูฎานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 77 หน้า
 อักสำเนา

ลีปนันท์ เกตุหัต "แนวความคิดในการเสาะแสวงหาที่ดินของมหาวิทยาลัยภูมิภาค" ใน
บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย 2516,
 นับจำนวนหน้าไม่ได้

X สุธรรม ศรีพหล การวิเคราะห์ระบบงานมหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 ม.ป.ป., 53 หน้า

โอกาส พันทพพานิช "รายงานเรื่องทุนการศึกษา" ใน ที่ระลึกวันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ครบรอบ 41 ปี 27 มิถุนายน 2518 หน้า 65 - 78 ม.ป.พ. 2518

- Bennett, M.E. College and Life. New York, McGraw - Hill Book Company Inc., 1952. 457 p.
- Blakely, Bernard Edward. "Historical and Contemporaneous Predictors of Alumni Involvement," Dissertation Abstracts International. 35 (11) : 7400 - A, May, 1975.
- Booth, Edward McFarland. "A Follow - up Study of Alumni Who Completed Doctoral Programs in the College of Education at the University of Georgia," Dissertation Abstracts International. 31 (12) : 6446 - A, June, 1971.
- Caruthers, Flora Ann Spencer, "A Study of Certain Characteristics of Alumni Who Provide Financial Support and Alumni Who Provide No Financial Support for Their Alma Mater," Dissertation Abstracts International. 34(10) : 6289 - A, April, 1974.
- Dell, William Stephen. "Characteristics of University Graduates Who are Members or Nonmembers of an Alumni Association," Dissertation Abstracts International. 32 (2) : 1490 - A, September, 1971.
- Fleming, Richard Leroy. "Perceptions of University of Nebraska Alumni in Nebraska," Dissertation Abstracts International. 33 (5) : 1440 - A, November, 1972.
- Gardner, Paul Mills. "A Study of the Attitudes of Harding College Alumni with an Emphasis on Donor and Non - Donor Characteristics," Dissertation Abstracts International. 36 (3) : 1295 - A, September, 1975.
- Hine, William Clyde. "Indiana University's Young's Alumni," Dissertation Abstracts International. 34 (8) : 4784 - A, 1974.
- McKee, Dale F. "An Analysis of Factors Which Affect Alumni Participation and Support," Dissertation Abstracts International. 36 (2) : 740 - A, August, 1975.
- Parsons, Gerald Edward. "Needs and Interests of Iowa State University Alumni in Continuing Education," Dissertation Abstracts International. 31 (9) : 4443 - A, March, 1971.
- Robie, Fred Smith. "University Alumni Programs : Cost and Support Guidelines," Dissertation Abstracts International. 31 (5) : 2134 - A, November, 1970.

Wells, Herman B. "How to Succeed As a University President Without Really Trying /" Educational Record. 45 (3) : 241 - 245, Summer, 1964.

Williamson, E.G. Student Personnel Services in College and University. New York, McGraw - Hill Book Company Inc., 1961. 474 p.

3

,

ภาคผนวก

- - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - -

,

,

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

รายชื่อบุคคลที่ไ้สัมภาษณ์
เพื่อรวบรวมข้อมูลมาประกอบการสร้างแบบสอบถาม

รายชื่อบุคคลที่ไต่สวน
เพื่อรวบรวมข้อมูลมาประกอบการสร้างแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินดารักษ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสงค์ นันทิยะกุล
3. รองศาสตราจารย์ วัฒน ภูมิภาค
4. ภาษิต เทลาสุวรรณ
5. บัญชา บรรณพิชญชาติกุล
6. สุรพงษ์ ปันหากุล
7. ภัทรา มลิวัลย์
8. เสาวนีย์ จันทร์เจ็ดศักดิ์
9. จินตนา จินดารักษ์
10. ศศิธร ชันติขรรณกุล
11. จินตนา ธารีการ
12. ฐพัทธ์ สมเกื้อ
13. กณิณีจ ภูพัฒน์พิบูลย์
14. นิสากร รัชศรี
15. ชีระ นทีวุฒิการ
16. อวยชัย วัยสุวรรณ
17. ยุพา มุขะ
18. จุฬาลักษณ์ มุญเ็จิม
19. เออนิจา จันจตุรพันธุ์
20. สุภาภรณ์ เจริญฤทธิ์

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามปลายเปิด

เพื่อรวบรวมข้อมูลมาประกอบการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ศิษย์เก่าประสานมิตร ที่นับถือ

ขอความกรุณาช่วยตอบคำถามข้างล่างนี้ตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการศึกษา สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ต่อไป

หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

ขอขอบคุณ

สมสวาท เจริญฤทธิ์

นิสิตปริญญาโท สาขาการอุดมศึกษา

1. หลังจากท่านได้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว

ก. มหาวิทยาลัยเคยเป็นฝ่ายติดต่อกับท่านหรือไม่ และในเรื่องอะไร ?

ข. ท่านเคยเป็นฝ่ายมาติดต่อกับมหาวิทยาลัยหรือไม่ และในเรื่องอะไร ?

ค. ท่านเคยแสดงตนหรือเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ในฐานะศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยหรือไม่ และในลักษณะใด ?

2. ท่านคิดว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย มีอะไรบ้าง (โปรดระบุ)

1.

4.

2.

5.

3.

6.

3. ท่านคิดว่ามีแนวทางที่จะส่งเสริมปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัยให้ดีขึ้นได้อย่างไรบ้าง (โปรดระบุ)

1.

4.

2.

5.

3.

6.

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามวัดสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่า
กับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

กรกฎาคม 2521

เรียน ศิษย์เก่าประสานมิตรที่นับถือ

ดิฉันเป็นนิสิตปริญญาโท สาขาอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะกำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการกรอกแบบสอบถามนี้ คำตอบที่เป็นจริงของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อการวิจัยครั้งนี้ และต่อสมาคมศิษย์เก่า ตลอดจนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งอาจจะนำผลวิจัยไปใช้ในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือ

ขอแสดงความนับถือ

น.ส. สมสวาท เจริญฤทธิ์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการวัดสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรโดยเฉพาะ แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 สัมพันธภาพระหว่างผู้ตอบกับมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 แบ่งเป็น 2 ตอนย่อย คือ

ก. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

ข. แนวทางแก้ไข ปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

คำถามแต่ละข้อในแต่ละตอนไม่มีถูกผิด ขอความกรุณาพิจารณาอย่างตรงไปตรงมาตาม
สภาพที่เป็นจริง แล้วตอบคำถามทุกข้อและทุกตอนของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. สถานภาพสมรส

☐ โสด

☐ แต่งงาน

3. รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 3,000 บาท

☐ 3,000–6,000 บาท

☐ มากกว่า 6,000 บาท

4. ระดับการศึกษาที่เคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- ☐ ปริญญาตรี
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
- ☐ ทั้งปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานภาพของการเป็นนิสิตขณะศึกษาในระดับปริญญาตรี (สำหรับท่านที่ไม่เคยศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไม่ต้องตอบ)

- ☐ ภาคปกติ
- ☐ ภาคสมทบ

6. เคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิสิต ขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หรือไม่ ?

- ☐ เคย โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน (ตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ กีฬา
 - ☐ สังคม
 - ☐ ศิลปและวัฒนธรรม
 - ☐ วิชาการ
 - ☐ อื่นๆ โปรดระบุ
- ☐ ไม่เคย

7. เคยได้รับการและความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ขณะศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หรือไม่ ?

- ☐ เคย โดยได้รับการและความช่วยเหลือด้าน (ตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ ทุนการศึกษา
 - ☐ หอพัก
 - ☐ บริการจัดหางาน
 - ☐ บริการสุขภาพ
 - ☐ บริการปรึกษาหารือ

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ

☐ ไม่เคย

8. ระยะเวลาที่ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ไปแล้ว (นับจากปีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยครั้งสุดท้าย จนถึงปัจจุบัน)

☐ น้อยกว่า 5 ปี

☐ 5-10 ปี

☐ มากกว่า 10 ปี

9. ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน (โปรดระบุ)

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

10. ภูมิลำเนาเดิม

☐ ต่างจังหวัด

☐ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ระหว่างผู้ตอบกับมหาวิทยาลัย

โปรดพิจารณากิจกรรมในข้อคำถามแต่ละข้อว่าท่านกระทำบ่อยครั้งเพียงใด แล้วกา
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อความ	บ่อยมาก	บ่อย บางครั้ง	เกือบจะไม่ เคย	ไม่เคย
ความสนใจของท่านต่อมหาวิทยาลัย				
1. สนทนาในเรื่องราวเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยกับเพื่อนฝูง				
2. ติดตามข่าวคราวของมหาวิทยาลัย จากวารสาร หรือเอกสารของมหาวิทยาลัย				
3. สอบถามเรื่องราวของมหาวิทยาลัยจากนิสิต ปัจจุบัน				
4. ติดตามข่าวคราว กิจกรรมเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย จากสื่อมวลชนต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือ หนังสือพิมพ์				
5. เคยกลับมาเยี่ยมชมมหาวิทยาลัย				
6. เคยกลับมาเยี่ยมชมเรียนอาจารย์ที่เคยสอน ขณะ ศึกษาในมหาวิทยาลัย				
7. มาร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เช่น งาน วันสถาปนามหาวิทยาลัย วันไหว้ครู หรือ สัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น				
8. ช่วยเหลือด้านการเงินหรือสิ่งของ ในการจัด กิจกรรมของนิสิตปัจจุบัน				
9. เคยเขียนบทความหรือขอเขียน เกี่ยวกับมหา- วิทยาลัย ในวารสารหนังสือพิมพ์หรือสื่อดังอื่น ๆ				

ข้อความ	บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	เกือบจะไม่	ไม่เคย
10. เคยเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยต่อมหาวิทยาลัย 11. แจ้งข่าวคราวของมหาวิทยาลัยแก่เพื่อนศิษย์เก่าด้วยกัน 12. พบปะ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยกับบุคลากรของมหาวิทยาลัย เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ นิสิตปัจจุบัน เป็นต้น 13. เคยคิดที่จะกลับมาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนอก 14. ท่านได้แสดงความสนใจต่อมหาวิทยาลัย นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วอะไรบ้าง? (โปรดระบุ) ก. ข. ค.					
ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย 1. กล่าวถึงผลงานเด่นๆ ของมหาวิทยาลัยแก่เพื่อนร่วมงาน เพื่อนฝูง หรือบุคคลอื่นๆ 2. ชี้แจงข้อมูลถูกต้องแก่บุคคลที่เข้าใจในมหาวิทยาลัยผิดพลาด 3. เคยติดต่อขอทราบข้อมูลถูกต้อง จากมหาวิทยาลัย เมื่อทราบข่าวที่ไม่เป็นผลดีแก่มหาวิทยาลัยจากบุคคลอื่น 4. แนะนำให้บุคคลอื่นรู้จักมหาวิทยาลัย 5. เคยแสดงตนต่อบุคคลอื่น ว่าเป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย					

ข้อความ

6. เคยตระหนักว่า การกระทำของท่านและศิษย์
 เกื้อหนุนผลกระทบต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
7. เคยกล่าวถึงการกระทำของท่านที่ได้รับคำชมเชย
 หรือยอมรับว่าเป็นผลจากประสบการณ์ที่ได้รับ
 จากมหาวิทยาลัย
- 8 พยายามตั้งใจปฏิบัติงาน ในหน้าที่ให้ดีที่สุด
 เพื่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
9. เคยนำผลงานทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัย
 หรือประสบการณ์จากมหาวิทยาลัยไปเผยแพร่
 หรือทดลองใช้ในโรงงานของท่าน
10. เคยเขียนบทความ ข้อเขียนแนะนำมหาวิทยาลัย
 ผลงานของมหาวิทยาลัย หรือเกี่ยวกับ
 มหาวิทยาลัย เผยแพร่ในวารสาร เอกสารหรือ
 สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ
11. เข้าร่วมกระทำการกิจกรรมเพื่อสังคมในฐานะ
 ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย เช่น ร่วมจัดงานการ
 กุศล สงเคราะห์ชุมชน บริจาคโลหิต เป็นต้น
12. เคยรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อบุคคลอื่นกล่าวติเตียน
 มหาวิทยาลัย
13. เคยรู้สึกพอใจ ภูมิใจ เมื่อบุคคลอื่นกล่าว
 ชมเชย ยกย่องมหาวิทยาลัย
14. ท่านเคยมีโอกาสดำเนินกิจกรรม เพื่อเป็นการ
 รักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยนอก
 เหนือจากที่กล่าวมาอะไรบ้าง (โปรดระบุ)

ก.

ข้อความ

บ่อยมาก

บ่อย

บางครั้ง

เกือบจะไม่

ไม่เคย

จ.

ก.

ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย

1. เคยกลับมาใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย
2. เข้าอบรมสัมมนาทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยโดยตรง
3. ติดต่อขอเชิญ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ จากมหาวิทยาลัยไปเป็นวิทยากร ให้การศึกษาอบรมบุคคลในวงงานของตน
4. เคยเข้ารับการอบรมสัมมนาโดยมีบุคลากรจากมหาวิทยาลัยร่วมในการอบรม
5. เคยติดต่อขอตำรา เอกสารทางวิชาการจากมหาวิทยาลัย
6. ใช้ตำรา หรือเอกสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัย หรือของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ประกอบในการปฏิบัติงานในหน้าที่
7. เคยได้รับแจก เอกสาร จดสาร ตำราหรือสิ่งพิมพ์จากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของมหาวิทยาลัย
8. เคยติดต่อใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัย เช่น หอประชุม สนามกีฬา เป็นต้น
9. เคยยืม อุปกรณ์ เครื่องใช้ บางอย่างจากมหาวิทยาลัย เช่น เอกสาร โสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น

ข้อความ	บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	เกือบจะไม่	ไม่เคย
10. เคยกลับมาใช้อุปกรณ์ต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่นเครื่องถ่ายเอกสาร โสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น 11. ท่านเคยได้รับบริการ ช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วอะไรบ้าง (โปรดระบุ) ก. ข. ค.					
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า 1. ร่วมพบปะสังสรรค์ระหว่างศิษย์เก่าด้วยกัน 2. นำปัญหาหรือข้อควรของมหาวิทยาลัยมาอภิปราย ถกเถียงในหมู่ศิษย์เก่าด้วยกัน 3. กล่าวชักชวนศิษย์เก่าและบุคคลอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ศิษย์เก่าจัดขึ้นในโอกาสต่าง ๆ 4. ติดตามข่าวคราวศิษย์เก่าจากวารสารของสมาคมศิษย์เก่า 5. เคยเป็นกรรมการในการจัดกิจกรรมศิษย์เก่า เช่น กรรมการจัดงานสังสรรค์ เป็นต้น 6. ร่วมบริจาคเงินหรือสิ่งของ ช่วยเหลือการจัดกิจกรรมของศิษย์เก่า 7. เคยศึกษาติดตามการทำงานของศิษย์เก่า หรือสมาคมศิษย์เก่าของสถาบันอื่น ๆ					

ข้อความ	บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	เกือบจะไม่	ไม่เคย
8. ศึกษาติดตามผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มศิษย์เก่าหรือสมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยจัดขึ้น					
9. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาคมศิษย์เก่าจัดขึ้น เช่น เข้าร่วมประชุมสัมมนา หรือ งานสังสรรค์ เป็นต้น					
10. เคยเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับศิษย์เก่าต่อสมาคมศิษย์เก่า					
11. เคยเขียน บทความ หรือ ข้อเสนอเกี่ยวกับศิษย์เก่าในวารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ					
12. เคยกระทำกิจกรรมต่างๆ ในฐานะตัวแทนศิษย์เก่า เช่น เข้าร่วมประชุม สัมมนา อภิปราย ปรากฏภาพ เป็นต้น					
13. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศิษย์เก่านอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วอะไรบ้าง (โปรดระบุ)					
ก.					
ข.					
ค.					

ตอนที่ 3

ก. อุปสรรคของสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

โปรดพิจารณาข้อความในคำถามแต่ละข้อ แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุดหรือ ไม่เคย
1. ได้รับความสะดวกในการติดต่อกับมหาวิทยาลัย					
2. มหาวิทยาลัยมีหน่วยงานที่เหมาะสม เป็นสื่อ กลางในการติดต่อกับศิษย์เก่า					
3. มหาวิทยาลัยพยายามสร้างความสัมพันธ์ ติดต่อกับ ท่านในฐานะศิษย์เก่า					
4. การดำเนินงานของสมาคมศิษย์เก่า อยู่ในขั้นที่ ท่านพึงพอใจ					
5. สมาคมศิษย์เก่า มีบทบาทในการสร้างความ สัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย					
6. มหาวิทยาลัยได้เปิดโอกาสให้ศิษย์เก่า มีส่วน ร่วมในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย					
7. มหาวิทยาลัยมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อ ศิษย์เก่า					
8. มหาวิทยาลัย สนับสนุนและจัดกิจกรรมที่เสริม สร้างบรรยากาศ ให้ในสัปดาห์กำลังศึกษาเกิดความ รักและผูกพันต่อมหาวิทยาลัย					
9. ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมีความสนใจและเห็น ความสำคัญของศิษย์เก่า					
10. มีความรู้สึกไม่คอยทบทวนศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย					
11. มีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ พอที่จะ ช่วยเหลือกิจการด้านต่าง ๆ แก่มหาวิทยาลัยได้					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุดหรือ ไม่มีเลย
12. มีความรู้สึกเหมือนคนแปลกหน้า เมื่อได้กลับ เข้ามาในมหาวิทยาลัย					
13. ผลงานของศิษย์เก่าได้รับการติดตามผล และ ยกย่องจากมหาวิทยาลัย					
14. ศิษย์เก่ามีอิทธิพลต่อการวางนโยบาย และ ดำเนินงานของมหาวิทยาลัย					
15. ท่านเห็นว่าสิ่งที่เสนออุปสรรคต่อสัมพันธภาพ ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย นอกเหนือจาก ที่ได้กล่าวมาแล้วมีอะไรบ้าง? (โปรดระบุ) ก. ข. ค.					
ข. แนวทางแก้ไข ปรับปรุง สัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่าท่านเห็นด้วยเพียงใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงบนช่องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน					

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ศิษย์เก่าควรมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัย โดยเป็นกรรมการสถานมหาวิทยาลัย หรือ กรรมการจัดหาทุนของมหาวิทยาลัย เป็นต้น					
2. มหาวิทยาลัยควรมีหน่วยงานเกี่ยวกับศิษย์เก่า โดยตรง เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างศิษย์เก่ากับ มหาวิทยาลัย					

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. มหาวิทยาลัยควรจัดโครงการการศึกษาพิเศษสำหรับศิษย์เก่า เช่น โครงการการศึกษาภาคฤดูร้อน รายการทัศนศึกษาสำหรับศิษย์เก่า เปิดการอบรมสัมมนาทางวิชาการใหม่ๆ เป็นต้น					
4. มหาวิทยาลัย ควรร่วมมือกับสมาคมศิษย์เก่า จัดโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ แก่ศิษย์เก่า					
5. มหาวิทยาลัยควรร่วมมือกับสมาคมศิษย์เก่าจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน					
6. มหาวิทยาลัยควรจัดทำ เอกสาร จุลสาร จดหมาย แพร่ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ หรือรายการทางวิทยุโทรทัศน์ เพื่อเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่าง ศิษย์เก่า กับมหาวิทยาลัย					
7. มหาวิทยาลัยควรออกเอกสารเป็นรายเดือน เพื่อให้ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ แก่ศิษย์เก่าและบุคคลทั่วไป					
8. มหาวิทยาลัยควรจัดบริการให้คำปรึกษาแก่ศิษย์เก่า เพื่อช่วยแก้ไขปัญหที่พบในการทำงาน และปัญหาอื่น ๆ ของศิษย์เก่า					
9. ผู้บริหาร คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยควรหาเวลาออกไป พบปะ เยี่ยมเยียน หรือสังสรรค์กับศิษย์เก่า					

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. มหาวิทยาลัยควรติดต่อ ขอความร่วมมือ ช่วยเหลือจากศิษย์เก่าในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงาน ของมหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมาย และประสบความสำเร็จ ก้าวหน้า เช่น ด้านการเงิน การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น 11. ส่งเสริมให้นักศึกษาปัจจุบันออกไปกระทำกิจกรรมภายนอกมหาวิทยาลัยหรือกิจกรรมเพื่อท้องถิ่น โดยร่วมมือกับศิษย์เก่าในท้องถิ่นนั้น ๆ 12. เปิด โอกาสและชักชวนให้ศิษย์เก่ากลับมาร่วมงานหรือกระทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย 13. มหาวิทยาลัยควรกระตุ้นหรือรณรงค์จะรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัย ของศิษย์เก่า 14. ผลงานดีเด่นของศิษย์เก่า ควรได้รับการยกย่องจากมหาวิทยาลัย 15. พยายามดึงศิษย์เก่าเข้ามาร่วมสร้างความเจริญทางวิชาการ โดยวิธีการต่างๆ เช่น คัดเลือกเข้าเป็นอาจารย์ประจำ เชิญเป็นวิทยากร อาจารย์พิเศษ หรือร่วมมือในโครงการวิชาการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เป็นต้น 16. ควรมีการจัดตั้ง ชมรมหรือสมาคมศิษย์เก่า สาขาในแต่ละจังหวัด					

ข้อความ

15

17. ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพ
ระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย นอกเหนือจาก
ที่ได้กล่าวมาแล้วมีอะไรบ้าง
(โปรดระบุ)

ก

ข.

ค.

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

เลย ๆ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก จ

คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนก (t - test)

ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามวัดสัมพันธภาพระหว่างศิษย์เก่ากับมหาวิทยาลัย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)			
	ด้านความสนใจในมหาวิทยาลัย	ด้านการรักษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	ด้านการรับบริการและความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศิษย์เก่า
1	5.0679	3.8952	3.0188	3.5638
2	2.6747	4.1946	2.8191	5.0483
3	2.8653	3.3508	3.5557	4.9696
4	3.4106	3.0816	4.4133	5.0825
5	3.9566	2.4822	4.4988	3.1175
6	5.3918	3.4876	3.9529	5.3990
7	5.5716	3.9987	2.5685	5.9172
8	3.3636	3.5599	2.0019	6.5629
9	2.0995	4.4053	2.5295	4.9052
10	4.9739	2.6167	3.6247	2.2624
11	4.0431	4.0827		2.4145
12	4.4179	4.1266		2.4510
13	2.2624	4.2553		